

Ya munna nga libru tu

Samuel

Tu nekeanà tu Samuel

1 Ay uwad laláki nga nagnágagan ka Elkana, nga mag-agyán ka Rama, kitu ban-bantay ka Efraim. An-anà tu Jeroham nga an-anà tu Elihu nga gakagaka tu Tohu, nga gayát ka tangámalan Zuf. ²Ay tu Elkana, ay duwa atáwa na; de Hanna se Peninna. Ay uwad annánà tu Peninna, may áwan an-anà tu Hanna.

³Ay ki káda dagun, mawe nge Elkana ka Shilo nga magday-dáyaw se magdátun ke APU nga Mannakabalin ki Ngámin. Ay datu pádi ne APU kitun, ay de Hofni se tu Finehas nga annánà tu Eli. ⁴Ay kitu algaw nga agdátun tu Elkana, ay iddán na peyang tu Peninna kitu karni se datu annánà na. ⁵Ngamay duwa rúdù tu idde na kitu Hanna, ta pàgan na, oray akkan pagan-anaan ne APU. ⁶Ay gapu ta áwan an-anà tu Hanna, ay nasapár nga ug-ogan tu Peninna, ta kinupit kanu ne APU win tu alungganaán na. ⁷Dinnagun nga ummán peyang tu kuk-kuwaan tu Peninna ki káda ipappan da kitu Tabernákulu ne APU. Ay tútu nadakè tutu wala tu uray tu Hanna. Ay tútu pabegan na ngala tu sumángit se maddi ngámin nin mangán. ⁸Ay tútu nán natu Elkana kaggína, “Taanna, tura ka sumángit, ay se tura ka maddi mangán? Tura ka magpannakit? Napà-patag kikaw agkà ta, ya sangapúlu wa annánà may iyà?”

Tu karárag tu Hanna

⁹Ay kitu namissán nga nawe da ka Shilo, ay nawe tu Hanna nga magkar-karárag kane mabalin da mangán. Ay kitun pe nga ur-oras, ay atán tu Eli nga magtutúgaw kitu gagyangan tu Templo. ¹⁰Ay magpannakit tutu wala tu Hanna se sumángit tutu wala nga magkarárag ke APU: ¹¹Nagsipata ke APU nga nán na, “O APU nga Mannakabalin ki Ngámin, sengán nà agpà a bobonam ki pannakit ku wi. Gínán nà agpà ki karárag ku.

Nu iddán nà ka an-anà ku nga laláki, ay idde ku kammin kikaw ki báyat na panagbiyág na. Akkan ku pe papuk-pukísán.”¹² Ay kitu agkar-karárag tu Hanna, ay sisinnán tu Eli tu bibig na.¹³ Magkar-karárag tu Hanna, may áwan magina kitu kag-kagiyan na. Magkin-kínin nala datu bibig na. Ay tútu dálin tu Eli nu ninglaw.¹⁴ Ay tútu nán na kaggína, “Tura ka inumbet kídi nga ninglaw? Kuspán mu win ya maginum.”¹⁵ Ngamay nán tu Hanna nga sumungbát, “Akkan nà a ninglaw, ápu.” Ay akkan nà pe maginum, oray inna nga makà-inglaw! Makim-imallà a tutu wala nga makiseng ke APU.¹⁶ Akkan nà kuma agpà padalínán ka nadakè a babay. Ta ikar-karárag ku ya napalotán tutu wala nga pannakit se riribù ku.”¹⁷ Ay díkod nán tu Eli, “Mawe ka lugud din, ay pumiya din ya uray mu. Ay sápay kuma, ta idde naya Dios na Israel ya agngan mu kaggína.”¹⁸ “Magiyáman nà, ápu, ki kinamáru nu kiyà,” nán tu Hanna nga nesungbát. Ay se yala nawe tu Hanna, se yala nangán pe yin. Akkan pe yin masingan tu agpannakit na.

¹⁹ Ay kane pagmakát, ay gummabi da nga nawe manin magday-dáyaw ke APU. Ay se da ngala nagulli ka Rama. Ay inlay tu Elkana tu Hanna nga atáwa na, ay sinungbátan kurug ne APU tu karárag tu Hanna.²⁰ Nabùsit tu Hanna, ay se yala nagan-anà ka laláki. Ay pinangagánan na ka Samuel, ta nán na “Inadang ku ke APU.”

²¹ Inumbet manin tu tiyampu nga ipappan de Elkana nga tangabalay nga mawe magdátun kitu dinnagun na dátun da ke APU, se tu agtungpál na kitu sipata na.²² Ngamay akkan nebulun tu Hanna. Ay nán na kitu atáwa na, “Mawe yà ala ngin nu napísu win ya an-anà, ta ippan ku ki balay ne APU nga iáwat tin kaggína, ay magyán kitúni yin ka panda.”²³ Ay tútu nán tu Elkana, “Ara lugud, nu ittu yán ya nán mu nga napiya.” nán na. Idaggán mu la ngin na mapísu win ya an-anà. Ay sápay kuma, ta sengán naka ne APU ki annungpál mu ki sipata mu kaggína.” Ay díkod nagbansi tu Hanna, se tinaránán natu an-anà panda kitu namísu na kaggína.²⁴ Ay kane mapísu na ngin tu an-anà, ay nippan na ka balay ne APU ka Shilo. Nangitúgut ka báka nga magdagun ka tallu, se limma salup nga arína, se básí nga nippáy ki isa nga lálát nga aggippayán ka básí.²⁵ Ay kane mabalín da medátun tu báka, ay nippan da tu an-anà kitu giyán tu Eli.²⁶ Ay nán tu Hanna kitu Eli, “Apu, madamdám nà nád pikam? Iyà tu babay ya nasingan mu nga magsisíkad kídi kitun na magkar-karárag ke APU.²⁷ Idi nga an-anà tu agngan ku kitun kitu karárag ku. Ay nidde na

kurug kiyà tu inadang ku. ²⁸Ay túya idde ku ke APU idi nga an-anà. Ay kuw-kuwa ne APU ki kasibbiyág na.” Ay nagday-dáyaw da ke APU kitúni.

Tu karárag tu Hanna

2 Ay se yala nagkarárag tu Hanna. Ay nán na:

“Maganggam mà tutu wala ke APU;
ta nepatulli ne Dios ya dáyaw ku.
Igal-galà ku kídi yin daya kagúra ku,
ta maganggam mà ki nangisalákan ne APU.

²Sissa nge APU, áwan na nga kapáda;
áwan sabáli nga ummán kaggína;
áwan sabáli pakigdúán,
nga ummán ke Dios tada.

³Ay túya ungatán nu win,
ya agpas-pasindáyaw nu,
se ippà nu ngin
ya agkid-kidáyaw nu.

Ata e APU nga Dios,
ay aggína ya makammu ki ngámin;
aggína ya makekagi nu nadakè onu napiya
daya kuk-kuwaan daya tolay.

⁴Narítu ya bítug daya narungat;
ay datu nakapsut, ay aggída ngin ya nabílag.

⁵Datu adu kan-kanan kitun,
ay manglu da ngin,
ta senu atán kanan da.

Datu mabis-bisinán kitun,
ay áwan da agbisin nin.

Ay tu babay nga akkan makapagan-anà kitun,
nakapittu win ka annánà.

Ay tu adu annánà kitun,
ay áwan na ngin an-anà oray isa.

⁶E APU ngala ya mabalín pumatay,
ay se aggína ngala ya mamiyág.
Aggína ngala ya makippan ki tolay

ka giyán daya natay,
ay se aggína ngala makálà kaggína gayát kannán.

⁷E APU ya magpabànéng ki toláy,
ay se aggína pe ya magpapubri kaggína.

Aggína mangibaba ki toláy,
ay se aggína ya mangipangátu kaggína.

⁸Ipangátu na daya napubri gayát ki tápù,
itálaw na daya nakal-allà kiya aggamaán.

Ay se nada pagtugawan,
kabalun daya nagngangátu wa toláy,
nga magtugaw ki tugaw daya nadáyaw.

Ata kuw-kuwa ne APU daya adígi,
nga nangiparotunán na ki kalawagán.

⁹Ay tag-tagasinnán na,
daya mangurug peyang kaggína;
ngamay daya nadakè a toláy,
ay ippan nada ki kagìbattán.

Akkan makapangábà ya toláy,
gapu ki bílag na kampela ngin nin.

¹⁰Daya kalínga ne APU, ay patayan nada.
Maggayát ka lángit, paaddugan nada.
Guwesán ne APU, ya ngámin kalawagán.

Pabilgan na ya ári nga píli na,
se pagbalinan na ka naturáy tutu wala.”

¹¹Ay se yala nagulli tu Elkana ka Rama. Ngamay nebansi da tu Samuel,
nga magsirbi ke APU, kabalun ne Eli nga pádi.

Ya básul datu an-anà tu Eli

¹²Ay datu duwa nga annánà tu Eli, ay nadakè tu kuk-kuwaan da.
Nagpáda da nga akkan mangipat-patag ke APU. ¹³Akkan da sur-surútan
ya nepagangay kadaya pappádi mepanggap ki rúdù da ki dátun da toláy.
Ya kuk-kuwaan da, ay nu madama malanggang tu karni, ay atán ibon da
nga sikkaagtu ka abay nga tinidor nga tallu ya sìngay na, ¹⁴ay se na nga
isuwè kitu unag tu kanderu, onu silyási. Ay nu nágan natu maásip na,
ay kuw-kuwa natu pádi. Ummán kiyán peyang ya kuk-kuwaan da kadatu

ngámin na iIsrael nga umbet magdátun ka Shilo. ¹⁵ Akkan nala yán, áta oray akkan pikam nelásin tu taba nga masidug kitu altár, ay umbet datu bobonan pádi se da nán kitu magdátun, “Iddán nu ya pádi ka isúnu na, ta maddi ki linanggang. Namáta nga karni ya piyán na.” ¹⁶ Ay nu nán tu tolay nga magdátun nga, “Punnán ta nga sidúgan pikam ya taba, ay se mu wa alá ya piyán mu nu mabalin,” ay nán natu nebon, “Akkan, idde mu win kídi! Nu akkan, ay pultan ku kikaw.” ¹⁷ Abay tutu wala tu básul datu annánà Eli ki agsisíngan ne APU, ta akkan da pinat-patag datu dátun ke APU.

Nge Samuel ka Shilo

¹⁸ Ay netul-túluy tu Samuel tu nagsirbi ke APU. Nakabádu ka dilána nga efod oray nu an-anà pikam. ¹⁹ Ay dinnagun nga pangwa natu ina na ka bádu nga adaddu, ay se na nga idde kaggína nu kumíwid kitu atáwa na nga mawe magdátun ke APU. ²⁰ Ay tu Eli, ay bindisiyonán na de Elkana nga magatáwa nga nán na, “Sápay kuma ta iddán nakayu pikam ne APU ka annánà ka sukát naya an-anà a nidde nu kaggína. Kane mabalin yán ay nagulli da ngin. ²¹ Ay kinalakkán ne APU tu Hanna. Ay nagan-anà pikam ka tallu wa lalláki, se duwa nga babbay. Ay umabay tu Samuel nga magsir-sirbi ke APU.

Tu Eli se datu annánà na

²² Ay lalakay pà nang ngin tu Eli. Nadámag na tu kuk-kuwaan datu annánà na kadatu ngámin iIsrael. Ay se nammuwán na pikam pe tu anglay da kadatu babbay nga magsir-sirbi kitu gagyangán natu Tabernákulu. ²³ Ay tútu nán tu Eli kaggída, “Nagína ku kadaya tolay daya nadakè a kuk-kuwaan nu. Taanna, tura nu kuk-kuwaan dayán? ²⁴ Ungatán nu yanin, annánà ku! Nadakè ya dámag nga magína ku nga iwar-waragáwag daya tolay ne APU. ²⁵ Ay nu magbásul ya isa nga tolay ki páda na nga tolay, ay atán ne Dios nga mangappiya kaggída? Ay nu magbásul ya tolay ke Dios, inna ya mangikappiya kaggína?” Ngamay akkan da gí-gínán tu kagiyán tu ama da, ta palánu ne APU ngin na patayan da.

²⁶ Ay umabaabay yala tu Samuel, ay ummán pe ya aminya ne APU kaggína se datu tolay.

Tu Eli se datu annánà na

²⁷ Ay uwad bobonan ne Dios nga nawe ka giyán tu Eli, se na nán kaggína, “Ittu idi ya kagiyan ne APU, ‘Nagpakammu wà kitu apuapu nu nga Aaron kitu nakaasassu da kitu Faraon ka Egipto. ²⁸ Aggína tu pinlí ku kadaya ngámin tangámalán na Israel nga magsirbi kiyà ka pádi ku. Aggína ya pinlí ku nga magubra kiya anídúgán ka pagbasu, se magsidug ka insensu. Ibádu na ya efod nu sumángu kiyà. Niddán ku datu pamilya na ka rúdù da kadatu masidug ga dátun da iIsrael. ²⁹ Ay taanna kídi, tura áwan da ngala nga pat-patag kadakayu daya pagbasu se daya dátun da tolay kiyà? Taanna, tura napà-patag kikaw daya annánà mu may iyà. Magpal-palùmag kayu kadaya kapíyán na parte daya datu-dátun daya iIsrael nga tolay ku. ³⁰ Ay túya tu idi ya kagiyan ne APU nga Dios na Israel: ‘Nagkari yà kitun kadatu apuapu nu, se datu pamilya da, se daya pamilya mu, nga dakayu ya magsirbi kiyà ka panda. Ngamay akkan ummán kiyán kídi yin. Ta dayán nala nga mangipatag kiyà daya pàgan ku. Ay daya mangirupat kiyà, ay irupat kuda. ³¹ Ikagì kikaw nga umbet ya algaw nga patayan ku wa nabagu daya pamilya mu se daya kabagiyán mu, ta senu áwan ya makapaglálakay kadaya gakagaka mu. ³² Ay ki agrígát nu, ay magimli kayu kadaya pagkallà ku kadaya duddúma nga iIsrael. Awan kadakayu ya adaddu biyág na. ³³ Daya akkan ku ippà ki agsirbi da kiyà, ay magpannakit da kiya masingan da. Ay daya duddúma nga gakagaka mu, ay matay da ki kabil-bílag da. ³⁴ Ya pakammuwán mu nga màwa kurug dayán, ay maggindán matay de Hofni se Finehas nga annánà mu. ³⁵ Ay se yà a magpíli ka isa nga napikkilán na pádi ku. Surútan na daya piyán ku. Iddán ku ka adu wa gakagaka na, nga ittu daya magbalin ka pádi daya píli ku nga ári ka panda. ³⁶ Ay ngámin daya mabiyág nga gakagaka mu, ay makim-imallà da kadaya gakagaka nayán na pádi, nga magadang ka pirà se sinápay. Makim-imallà da pe nga, ‘Alà nà mán ka kaseng na pádi, ta senu atán kanan ku,’ nán da.”

Tu nagkarraw ne APU kitu Samuel

3 Ay nagsirbi tu Samuel ke APU nga kaseng ne Eli. Ay kadatun na al-algaw, ay man-manu tu anganomán se agpatagenap ne APU kadatu tolay. ² Ay kitun na tiyampu, ay tagay makúláp pin tu Eli. Akkan

makasingan pà nang ngin. Kitu isa nga gabi, ay atán magid-idda ngin kitu kuwartu na. ³ Ay tu Samuel atán magid-idda kitu Tabernákulu, nga giyán natu Arko ne Dios. Siggagatang pikam tu dílag ne Dios. ⁴ Ay kirrawán ne APU tu Samuel nga nán na, “Samuel! Samuel!” “Inna tun, ápu?” nán tu Samuel nga nesungbát, ⁵ se nanagtág nga nawe ka giyán tu Eli. “Inna tun, ápu. Tura nà kirrawán?” nán na. “Akkan taka kirrawán,” nán tu Eli nga nesungbát. “Ara, mawe ka matúdug ngin,” nán na. Ay tútu nawe nagidda kammin tu Samuel. ⁶ Ay kinumraw manin ne APU. “Samuel!” nán na. Ay bummángun tu Samuel se yala nawe kitu giyán tu Eli, ay se na nán, “Inna tun, ápu. Tura nà kirrawán. Ngamay nán tu Eli, “Akkan taka kirrawán, ugu. Mawe ka matúdug kammin.” ⁷ Ay akkan pikam am-ammu tu Samuel nge APU, ta akkan pikam nagpakammu kaggína. ⁸ Ay pinilu ne APU nga kirrawán tu Samuel. Ay bummángun manin se nawe kitu giyán Eli. “Inna tun? Kirrawán nà manin,” nán na. Ay ittu tu nakapagmut tu Eli nga e APU tu kum-kumraw ke Samuel. ⁹ Ay tútu nán na kitu Samuel, “Mawe ka magid-idda kammin. Ay nu karrawán naka manin, ay nán mu kídi, “Magúni ka ngala APU. Maggigina kikaw ya bobonan mu.” Ay díkod nawe kammin tu Samuel nga nagidda.

¹⁰ Ay inumbet nge APU se na kirrawán manin tu Samuel, “Samuel! Samuel!” nán na. Ay “Magúni ka ngala, APU ta maggigina kikaw ya bobonam,” nán na nga nesungbát. ¹¹ Ay tutu nán ne APU kitu Samuel, “Atán tali kuwaan ku kídi Israel. Ay ngámin daya makagína kídi, ay magansing da tutu wala. ¹² Kiyán na algaw, ay kuwaan ku ke Eli ngámingámin datu kinag-kagi ku mepanggap kaggída nga tangapamilyaán. ¹³ Kinagi ku kaggína nga panísan ku daya gakagaka na ka áwan panda, ta sikkaammu kadatu nadakè a kuk-kuwaan datu annánà na, se tu nangirup-rupát da kiyà, may binay-bay-án nada ngala, nga akkan nada dinisiplína. ¹⁴ Ay díkod isipata ku nga akkan mapakawan ka panda datu bas-básul daya pamilya na, oray nágan na nga basu onu dátun ya idde da.”

¹⁵ Ay se yala natúdug kammin tu Samuel panda kitu pagmakát. Ay kane malukág ay, linútán na datu gagyángán natu balay ne APU. Magansing nga mangagi kitu Eli kitu kinagi ne APU kaggína. ¹⁶ Ngamay kirrawán tu Eli nge Samuel nga nán na, “Samuel, ugu.” “Inna tun ápu?” nán tu Samuel. ¹⁷ “Nágan na kinagi ne APU kikaw kitu gabi? Akkan ka magtuláyaw kiyà. Panísan naka tutu wala ne Dios nu akkam kagiyán kiyà ngámin na kinagi na kikaw.” ¹⁸ Ay tútu kinagi tu Samuel kitu Eli datu ngámingámin na

kinagi ne APU kaggína. Ay nán tu Eli, “Aggína nge APU. Kuwaan na ngala daya napiya ki agsisíngan na.”

¹⁹ Ay ummabay tu Samuel, ay abul-bulunan peyang ne APU. Ay nàwa kurug ngámin na kinagi na kitu Samuel nga màwa. ²⁰ Ay díkod nammuwán datu ngámin na iIsrael, manggayát ka Dan panda ka Beer-sheba, nga kurug profeta ne APU tu Samuel. ²¹ Ay nagtul-túluy nga nagpassingan ne APU kitu Samuel ka Shilo, se inam-amomanán na.

4 Newaragáwag ki ngámin Israel ya bàbànan tu Samuel.

Nálà datu Filisteo tu Arko ne Dios

Ay kitun na tiyampu, ay naggugubát datu iIsrael se datu Filisteo. Nagkampu datu iIsrael ka Ebenezer, ay datu Filisteo ay nagkampu da ka Afek. ² Ay se yala dinarup datu Filisteo datu iIsrael, ay inábà dada. Moli appát ríbu tu pinatay da kadatu iIsrael. ³ Ay kane mabalin tu gubát, ay nagulli datu nakalásat nga iIsrael kitu kampu da. Ay nán datu apu da, “Taanna, tura nád nepalúbus ne APU nga abáan ditta daya Filisteo? Napì-piya kid nu mawe tada alà tu Arko ka Shilo, ta senu kabul-bulun tada nge APU, ay sengán nitta kadaya kalínga tada.” ⁴ Ay díkod nangibon da kadatu lalláki nga mawe ka Shilo nga mangalà kitu Arko ne APU nga Mannakabalin ki Ngámin. Mag-agyán ne APU kitu túlad datu kerubin nga atán kitu útun natu Arko. Ay binulun de Hofni se Finehas nga annánà tu Eli tu Arko ne Dios.

⁵ Ay kane milbet da tu Arko kitu kampu datu iIsrael, ay nakas-asáraw da tutu wala kitu anggam da. Pumal-ong kitu lusà tu sáraw da gapu kitu daggat na. ⁶ Ay kane magina datu Filisteo tu sáraw da, ay nán da, “Taanna, nád, tura makas-asáraw daya Hebreo kiya kampu da?” Ay kane mammuwán datu Filisteo, nga atán tu Arko ne APU kitu kampu datu iIsrael, ⁷ ay nagansing da. Ay nán da, “Atán da inumbet nga diyos ki kampu daya iIsrael. Kal-allà tada ngin! Awan pikam ya ummán kídí nga nàwa kitun! ⁸ Kal-allà tada kurug gin! Inna ngin ya makesalákan kadàtada kadayán na mannakabalin na dios da? Ay ittu kam dayán na diyos datu nagpatay kadatu iEgipto kitun kitu ir-ir-er. Nagbal-baláki nga sinakit tu pinangrápun da kadatu iEgipto. ⁹ Magturalad tada nga Filisteo. Magmalaláki tada. Ta nu akkan, ay magbalin tada nga asassu daya Hebreo, nga ummán kitu

nangasassu tada kaggída kitun. Magturalad tada nga makigubát kaggída,” nán da.

¹⁰ Ay díkod nakigubát datu Filisteo kadatu iIsrael, ay naábà manin datu iIsrael. Adu datu natay kaggída, ta tallu ríbu da ngámin. Ay datu nakalásat, ay nagtutúway da nga nagkakáwe ka babalay da. ¹¹ Ay nálà datu Filisteo tu Arko ne Dios, ay pinatay da pe datu duwa nga annánà tu Eli; tu Hofni se tu Finehas.

Tu nekatay tu Eli

¹² Ay kitun na algaw, ay uwad isa nga laláki nga isa kadatu tangámalan tu Benjamin tu nagtálaw kitu paggugubatán, nga inumbet ka Shilo. Ay gapu kitu pannakit na, ay pinisi na tu bádu na, se na pinayán ka tápù tu úlu na. ¹³ Ay kane dumatang ka Shilo, ay atán tu Eli nga magtutúgaw kitu bíkat dálen nga magiddag ka dámag kitu gubát, áta malídug tutu wala pànanang kitu Arko ne Dios. Ay kane umbet tu laláki kitu íli, se na idámag kaggída tu nàwa, ay nagsasángit ngámin datu tolay. ¹⁴ Ay kane magina tu Eli datu magsasángit kitu íli, ay nán na, “Taanna, tura magsasángit daya tolay? Ay tútu nagkirut ta umadanni tu laláki nga iBenjamin kitu Eli, ay se na kinagi kaggína tu nàwa. ¹⁵ Siyám púlu se walu tu dagun tu Eli kitun. Ay akkan nin na makasingan. ¹⁶ Ay nán natu laláki kitu Eli, “Alalbet tà nga gayát ka paggugubatán. Ay napiya ta nakatálaw wà. “Nágan naya nàwa, ugu?” nán tu Eli. ¹⁷ Ay summungbát tu laláki nga nán na, “Naábà daya iIsrael, se adu tutu wala ya natay kaggída; meráman datu duwa nga annánà mu; de Hofni se Finehas. Ay inalà pe datu Filisteo tu Arko ne Dios.” ¹⁸ Ay kane makagi natu laláki tu Arko ne Dios, ay naliyád tu Eli kitu nagtutúgawán na. Ay narítù tu tangngad na, ta lalakay pànanang ngin, se nalúmag pe. Ay díkod natay. Appát púlu dagun na nga nagturáy ka Israel.

¹⁹ Ay tu manúgáng tu Eli kitu an-anà na nga Finehas, ay tagay magan-anà in. Ay kane magina na tu dámag nga nálà datu Filisteo tu Arko ne Dios, se natay tu katugángan na se tu atáwa na, ay nàtatán na tummakit tu bùsit na, ay se yala nagan-anà in kitu akkan pikam tu oras na nga magan-anà. ²⁰ Ay nasamnga tu napàyanán na, ta magimmamátay. Ay nán datu mamalugganà kaggína, “Pagbagkaddam mala ya uray mu, ta laláki ya an-anà mu,” nán da. May akkan nagúni yin tu babay. ²¹ Ay sakbay nga

natay, ay pinangagánan na tu an-anà ka Icabod, ta nán na, “Nagtálaw ya dáyaw ne Apu Dios ka Israel!” Ata nálà tu Arko ne Dios, se natay tu katugángan na se tu atáwa na. ²²“Ò. Awan nin ya dáyaw ne Apu Dios ki Israel, gapu ta inalà daya Filisteo ya Arko ne Dios,” nán na.

Tu Arko ne APU ka Ashdod

5 Ay kane málà datu Filisteo tu Arko ne Dios, ay binulígán da, gayát ka Ebenezer panda Ashdod nga íli da. ²Ay se da nippáy kitu templo natu diyos da nga Dagon. Netaging da kitu rebultu na. ³Ay kane láwa na, ay nasápa nga ginumniya datu tolay. Ay nasingan da tu rebultu tu sinan diy-diyos da nga Dagon nga nepalakab kitu àráng tu Arko ne APU. Ay díkod nippáy da kammin kitu nepasikádan na. ⁴May kane kaláwa manin, ay nasápa da ginumniya. Ay nasingan da nga nepapalakab manin tu rebultu kitu àráng natu Arko ne APU. Ay tu úlu se datu íma natu rebultu, ay nippà da. Atán da nga newawaren nala kitu giyán na gagyángán. Sittu tu baggi na tu nabansi. ⁵Ay ittu idi ya gapu na nga panda kadedi nga al-algaw, ay maddi dumam-ay kitu gagyángán natu templo ne Dagon datu pappádi na, se datu ngámin na lumnà a magday-dáyaw kaggína.

⁶Pinánis tutu wala ne APU, se pinagansing na datu tolay ka Ashdod, se datu tolay kadatu duddúma nga sakúpan na nga íli. Pinaglattag nada ngámin. ⁷Ay kane masingan datu tolay ka Ashdod tu mà-màwa kaggída, ay nán da, “Masápul nga mippà ya Arko naya Dios daya iIsrael, ta ittu ya gapu na nga pan-panísan nitta se ye Dagon na dios tada.” ⁸Ay díkod inayabán da datu ngámin ap-apu datu Filisteo, ay se da nagsaludsud nga nán da, “Nágan na ya pamàyanán tada kiya Arko naya Dios daya iIsrael?” Ay nán da, “Ippan nu ka Gat,” nán da. Ay díkod nippan da tu Arko ne Dios da iIsrael ka Gat. ⁹May kane atán nin ka Gat tu Arko, ay pinánis pe ne APU datu ngámin na tolay kitúni. Pinaglattag nada ngámin, nabbing se nanákam. Ay tútu nagriddù tutu wala datu tolay. ¹⁰Ay tútu nippan da tu Arko naya Dios na Israel ka íli Ekron. Ngamay kane dumatang ka Ekron tu Arko ne Dios, ay nagríri datu tolay nga nán da, “Nilbet da ya Arko na Dios daya iIsrael kídi giyán tada ngi, ta piyán ditta nga patayan ngámin.” ¹¹Ay tútu inayabán da datu ngámin ap-apu datu Filisteo se da nán kaggída, “Ippà nu ya Arko na Dios daya iIsrael kídi giyán mi. Ipatulli nu ki naggayatán na, sakbay nga marápun daya ngámin tolay kídi na.”

Ata nagriddù tutu wala ngámin datu tolay kitu íli, ta adu datu natay yin kaggída, gapu kitu ammánis tutu wala ne Dios kadatu tolay kitúni. ¹²Ay datu tolay nga akkan natay, ay naglalattag da. Dumatang ka lángit tu sangit da nga makiseng.

Nepatulli tu Arko ne APU kadatu iIsrael

6 Ay pittu búlán tu Arko ne APU kadatu Filisteo. ²Ay se la inayabán datu tolay datu pappádi se datu durarákit, ay se da nagsaludsud kaggída, “Nágan naya masápul la kuwaan mi ki Arko ne APU? Se nágan naya masápul ibulun mi nu ipatulli mi ki naggayatán na? ³Ay tútu nán da, “Nu ipatulli nu ya Arko na Dios daya iIsrael, ay masápul bulunán nu ka dátun nga pakapakawanán na básul nu. Akkan nu ipatulli ya Arko nu áwan nu ibulun na dátun nu. Ay díkod maagásan kayu, ay se mammuwán nu nu taanna, tura nakayu panísan.” ⁴Ay nán da nga nesungbát, “Ay nágan na ya idátun mi nga pakapakawanán naya básul mi?” Ay nán da kaggída, “Limma nga sinan lattag ga balitù, se limma nga balitù a sinan butit, ta ittu yán ya bíláng daya apu nu wa Filisteo. Ata nagpáda ya sinakit nu se daya apu nu. ⁵Ay túya kuwaan nu dayán na sinan kitu lattag nu se sinan kadatu butit nga nagpisti kadaya lusà nu. Idde nu dayán ka pagdáyaw nu kiya Dios daya iIsrael. Ay get nu kuspan na pe yin ya ammánis na kadàtada, se kadaya diy-diyos tada, se pumiya pe yin ya lusà tada. ⁶Akkan kayu magsúkir nga ummán kadatu iEgipto, se itu ári da nga Faraon. Ay kane mabalin pà-paultuwan ne Dios da, ay pinalubúsán da mà kammala datu iIsrael nga mawe. ⁷Ay kídi, mangwa kayu lugud ka baru wa karisun, se mangalà kayu ka duwa nga magpasúsu wa báka, nga akkan pikam nasangolán. Isangol nu ya karisun kadaya báka, may ippan nu daya urbun da ki kurál. ⁸Ay se nu ngala ippáy ya Arko ne APU kiya karisun, ay senu ippáy ka kahon datu balitù a sinan lattag se sinan butit nga dátun nu kaggína nga pakapakawanán na básul nu, ay se nu itaging kitu Arko. Ay se nu wala ibúlus daya báka. Bay-án nuda nga mawe ki piyán da nga pameyaggán. ⁹Ngamay sinnan nu nu kawà na ya pameyaggán da. Nu mameyag da ka Bet-shemes nga íli daya iIsrael, ay piyán na kagiyan nga ya Dios daya iIsrael ya nangidde kadaya nasamnga nga nekapar-parigátan tada. May nu sabáli ya pameyaggán da, ay ammu

tada nga akkan na e Dios ya namánis kadàtada, nu di nepàmu wala nga nagtatakit tada.”

¹⁰ Ay díkod ittu kurug tu kinuwa da. Nangalà da ka duwa báka nga apaggan-anà se da nesangol tu karisun kaggída, ay se da nepúkù ka kurál datu urbun da. ¹¹ Ay se da ngala nelúgán tu Arko ne APU kitu karisun, se tu kahon na nippayán datu sinan butit nga balitù, se datu sinan lattag nga balitù. ¹² Ay kane mebúlus da datu báka, ay namalutput da kitu kalsáda nga mameyag ka íli Bet-shemes. Magungu-úngug da nga magdal-dalen. Akkan da tutu wala sumíni kitu kalsáda. Ay datu ap-apu datu Filisteo, ay inunud dada, panda kitu panda na íli Bet-shemes. ¹³ Ay datu tolay ka Bet-shemes, ay madama da nga maggáni kadatu trígo da kitu tanáp. Ay kane malágib da tu Arko, ay naganggam da tutu wala. ¹⁴ Ay se yala inumbet datu báka nga magrùrut kitu karisun kitu tálun tu tolay nga nagnágagan ka Joshua nga iBet-shemes. Namanda da kitu giyán na abay tutu wala nga batu. Ay datu tolay, ay inalà datu káyu natu karisun se da tinaltág, ay se da nedátun ka masìdug ga dátun ke APU datu báka. ¹⁵ Ay binulígán datu Levita tu Arko ne APU, se itu kahon na nippayán datu balitù a sinan butit, se balitù a sinan lattag ya singan da, ay se da nippáy da kitu útun tu abay tutu wala nga batu. Ay kitun na algaw, ay nagdátun datu iBet-shemes ka masìdug ga dátun da ke APU. ¹⁶ Ay kane masingan datu limma nga apu datu Filisteo tun, ay nagulli da kammin ka Ekron kitun kam ma algaw.

¹⁷ Ay datu limma nga balitù a ummán ka lattag ya singan da, ay dátun datu Filisteo ka pakapakawanán tu básul da; isa tu pára ka Ashdod, isa tu pára ka Gaza, isa tu pára ka Ashkelon, isa tu pára ka Gat, se isa pe pára ka Ekron. ¹⁸ Ay datu limma nga balitù nga sinan butit, ay ittu datu dátun datu limma apu datu limma nga íli datu Filisteo, nga naabut ka darupírip se datu íli nga akkan naabut. Ay tu abay tutu wala nga batu kitu tálun tu Joshua ka Bet-shemes, nga nangiparotunán da kitu Arko ne APU, ay ittu tun ya pakadamdammán da kitun na nàwa kitúni.

¹⁹ May uwad da pittu púlu wa lalláki nga pinatay ne APU kadatu iBet-shemes, ta siningan da tu unag tu Arko ne APU. Ay nagmanakit datu tolay kitúni gapu kitu adu wa pinatay ne APU. ²⁰ Ay tútu nán datu tolay ka Bet-shemes, “Íinna nád dala ya makapagsíkad ki àráng ne APU nga áwan kapáda nga Dios? Kawà na nád ya pangippannán tada ki Arko,

---

6:19 Atán daya ‘translation’ nga magkuna nga 50,070 nga tolay.

ta senu meadayyu kadàtada?” ²¹ Ay tútu nangibon da ka mawe kadatu Kiriati-Jearim nga mangikagi ka, “Nepatulli yin datu Filisteo tu Arko ne APU. Umbet kayu agpà ta mawe nu alà.”

7 Ay díkod nawe inalà datu tolay ka Kiriati-Jearim tu Arko ne APU. Ay se da nippan kitu balay tu Aminadab, nga atán kitu bantay. Ay tu pútut na nga Eleazar tu natudinán na makammu kitu Arko ne APU. ²Nabayág tu Arko ka Kiriati-Jearim. Duwa púlu dagun na kitúni. Ay ngámin datu iIsrael, ay sumángit da ta aw-awanan da nge APU.

³ Ay nán tu Samuel kaggída, “Nu kurug ga ipas-pasnà nu ya aminya nu wa magulli ke APU, ay masápul ippaán nu daya ngámin na sinan diy-diyos nu, se daya rebultu na diy-diyos nu nga Ashtarot. Ay ipas-pasnà nu ya annúrut nu se agsirbi nu ke APU. Ay se nakayu igdù kadaya Filisteo. ⁴ Ay tútu nippaán ngámin datu iIsrael datu rebultu datu diy-diyos da nga Baal se Ashtarot, se e APU ngala tu dinay-dáyaw da.

⁵ Ay se yala nán tu Samuel kaggída, “Mawe tada magguurnung ngámin ka Mizpa, ta ikarárag takayu ke APU.” ⁶ Ay tútu nagguurnung da ngámin ka Mizpa. Ay se da nagsàdu, se da nesiyà kitu àráng ne APU ka bátug dátun da kaggína, ay se da nanggílin nangán kitun na algaw. Ay nán da, “Nagbásul kami ke APU,” nán da. Ay díkod tu Samuel tu nagbalin ka apu datu iIsrael kitúni Mizpa.

⁷ Ay kane madámag datu Filisteo nga nagguurnung datu iIsrael ka Mizpa, ay nawe datu limma nga à-ári da se datu suldádu da nga gubatan datu iIsrael. Ay kane nammuwán datu iIsrael nga umbet datu Filisteo nga manggubát kaggída, ay nagansing da. ⁸ Ay tútu nán da kitu Samuel, “Akkan ka agpà makusap magkar-karárag ke APU nga Dios tada, ta senu igdù nitta kadaya Filisteo. ⁹ Ay díkod nangalà tu Samuel ka urbun karneru, ay se na sinìdug ga sibbukal nga nedátun ke APU. Ay nakim-imallà ke APU nga makiseng pára kadatu iIsrael. Ay sinungbátan kurug ne APU tu karárag na. ¹⁰ Ay kitu madama idátun tu Samuel tu dátun na masìdug, ay inumbet pe yin datu Filisteo nga manggubát kaggída. May nagúni ye APU ki naggat tutu wala nga addug kadatu Filisteo. Ay tútu nagansing da tutu wala datu Filisteo se nagal-aliwagwag da. Ay díkod naábà ala datu Filisteo kitun kitu pagmar-marngán datu iIsrael. ¹¹ Impal datu iIsrael datu magtatálaw nga Filisteo, ay pinatayán dada. Impal dada gayát ka Mizpa panda kitu ambaw Bet-car.

¹²Ay se yala nangalà tu Samuel ka abay ya batu, se na nippáy kitu nagbàtán Mizpa se Shen. Ay nepangágan natun ka Ebenezer, ta nán na, “E APU ya sumeseseng kadàtada panda kadedi.” ¹³Ay díkod naábà datu Filisteo. Ay akkan da pe yin na inum-umbet kitu lusà a sákup datu iIsrael. Ay kitu báyat natu inagturáy tu Samuel, ay e APU tu kalában datu Filisteo. ¹⁴Ay nasákup kammin pe datu iIsrael datu íli da ka Ekron se Gat nga timpal datu Filisteo kitun. Ay nakusap pe yin tu aggubát datu iIsrael se datu Amoreo. ¹⁵Neturayán tu Samuel datu iIsrael nga bátug guwes da ki báyat natu inagbiyág na. ¹⁶Ay káda dagun, ay mawe magdàdàdà ka Betel, Gilgal se Mizpa nga mangguwes kadatu tolai. ¹⁷Ay nu mabalin na tu ubra na, ay magulli kammin ka Rama nga babalay na, se mangrisut kadatu ríri datu tolai kitúni. Ay se nangwa pe tu Samuel ka altár pára ke APU ka Rama.

Tu aggadang datu iIsrael ka ári da

8 Ay kane maglálakay tu Samuel lin, ay pinagbalin na ka guwes nga mangituráy ka Israel datu annánà na nga lalláki. ²Joel ya ngágan tu manákam se Abija ya ngágan tu udiyán. Aggída datu guwes da ka Beer-sheba. ³Ngamay akkan da tinlad tu ama da nga Samuel. Nagbalin da ka naágum ka pirà, se nagáwat da ka pasùsù. Akkan da pe sinúrut tu nalintag. ⁴Ay tútu nagguurnung datu ngámin na ap-apu datu iIsrael, se nawe da kitu giyán Samuel ka Rama. ⁵Ay nán da kitu Samuel, “Làlakay ka ngin, ay daya annánà mu, ay akkan da mà sur-surútan tu angwa mu. Ay túya pamíli nakami ka ári nga mangituráy kadakami, nga ummán kadaya duddúma nga nasiyon. ⁶May tare tu uray tu Samuel kitun na aggadang da ka ári nga mangituráy kaggída. Ay tútu nagkarárag ke APU nga makiseng. ⁷Ay nán ne APU kaggína, “Kuwaam ya kagiyán da kikaw, ta akkan wayya ikaw ya kaddiyán da, nu di iyà ya kaddiyán da nga magári kaggída. ⁸Ya kuk-kuwaan da kikaw, ay ittu kammala ya kuk-kuwaan da kiyà in, nanggayát kam kitun kitu nangitálaw ku kaggída ka Egipto ka panda kídi. Naglikud da kiyà, ay se daya sabáli nga diy-diyos mán kammin nin ya day-dayáwan da. ⁹Túya kuwaam ya piyán da nga màwa. Ngamay kagiyam tutu wala kaggída nu wà ummán naya angwa naya ári nga mangituráy kaggída.”

¹⁰ Ay díkod kinagi natu Samuel kadatu tolay nga magadang ka ári datu kinagi ne APU. ¹¹ Ay nán na kaggída, “Ummán kídi ya kuwaan na ári nga mangituráy kadakayu: ‘Alà na daya annánà nu nga lalláki se nada pagbalinan ka suldádu na. Daya duddúma kaggída, ay aggída ya maglúgán kadatu lúgán da nga makigubát, ay daya duddúma ay aggída ya magkabalyu nga makigubát. Aggída ya paginunnaan na ki gubát. May aggína, ay atán ki likud da nga magtatákay kiya takay na nga makigubát. ¹² Ay pagbalinan na daya duddúma ka apu daya riníbu nga suldádu, ay daya duddúma ay apu daya limma púlu nga suldádu. Pagaraduwan na daya lalláki nga annánà nu kadaya tálun na, se maggáni kadaya mul-múla na, se mangwa ka iggugubát da, se mangwa kadaya aruminta daya lúgán na nga makigubát. ¹³ Ay alà na pe daya annánà nu nga babbay ka pára lútu na, se mangwa ka sinápay se mangwa ka bang-bangug. ¹⁴ Ay alà na pe daya kapíyán kadaya tal-tálun nu, kaubásan nu, se daya olíbo nu, se na idde kadaya magsir-sirbi kaggína. ¹⁵ Ay alàán na pe daya pagkapúlu daya trigo se úbás nu, se na iddanán kadaya magsir-sirbi kaggína. ¹⁶ Ay alà na pe daya asassu nu, se na alàán daya kapiyán na báka nu, se daya asnu nu ka pagubra na. ¹⁷ Alà na pe ya pagkapúlu daya karneru nu, se nakayu pagbalinan ka asassu na. ¹⁸ Ay nu umbet yán na algaw, ay makim-imallà kayu nga makiseng ke APU gapu kiya piníli nu nga ári nu, may akkan nakayu tang-tangyaw kiyán na algaw.”

¹⁹ May maddi da nga ginán tu kagiyan tu Samuel kaggída. “Akkan! Piyán mi kammala nga atán ári nga mangituráy kadakami. ²⁰ Piyán mi nga ummán kami kadaya duddúma nga nasiyon, nga ya ári mi ya mangituráy kadakami se mangiapu kadakami ki gubát.” ²¹ Ay kane magina tu Samuel datu ngámin na kinagi datu tolay, ay kinagi na ke APU. ²² Ay tútu nán ne APU kitu Samuel, “Kuwaam ya piyán da nga màwa. Iddán muda ka ári da.” Ay tútu nagimmuon tu Samuel, ay se na pinapan datu tolay kadatu babalay da.

Tu nagam-ammu de Saul se tu Samuel

9 Uwad isa nga laláki nga nabánang se naturáy, nga nagnágan ka Kis, nga gayát ka tangámalán Benjamin. Pútut tu Abiel nga pútut tu Zeror nga pútut tu Becorat nga pútut tu Afia. ² Ay atán pútut na, nga Saul ya

ngágan na. Ay aggína tu katar-tarmán kadatu ngámin na iIsrael, se aggína tu kasawáyan kaggída ngámin pe.

³Ay kitu namissán nga algaw, nagtatálaw datu asnu tu Kis nga ama tu Saul. Ay tútu nán na kitu Saul, “Mangayáb ka ka isa kadaya asassu, ta mawe nu sapúlan datu asnu.” ⁴Ay díkod nangayáb kurug tu Saul kadatu asassu da, se da nawe nga duwa kitu ban-bantay ka Efraim, nga lusà tu Shalisha. Ngamay akkan da nasmà datu asnu kitúni. Ay se da nawe ka Shaalim, may áwan da pe nadukà kadatu asnu, ay tútu nameyag da kitu lusà datu tangámalán Benjamin, may áwan da pe nasingan kadatu asnu kitúni na.

⁵Ay kane makadatang da ka Suf, ay nán tu Saul kitu bobonan na, “Magulli ta ngala ngin, ta get malídug lugud agkà nge ama kadàta, nga akkan nin kadaya asnu. ⁶Ngamay nán nату asassu na, “Atán tolay ne Dios kídí nga íli. Pàgan tutu wala ngámin daya umíli, ta ngámin na kagiyan na, ay kurug ga màwa da. Mawe ta ka giyán na ta get nu mekagi na kadàta nu kawà na ya pakasmàán ta kadatu asnu.” ⁷Ay nán tu Saul kitu asassu na, “Paanna yán, ay áwan ta rigálu kaggína nu mawe ta? Namminán ta ngin ka sinápay. Awan ta ngin midde kaggína.” ⁸Ay nán manin tu asassu, “Atán isa nga bitti a silber ku kídí na. Ittu ya idde ku kiya tolay ne Dios, ta senu ikagi na kadàta ya pakasmàán ta kadatu asnu.” ⁹(Kitun na al-algaw, nu atán piyán datu tolay nga ammuwán ke Dios, ay “Dádin kitu marammadtu,” nán da. Ngamay ya agpangágan da kaggída kídí yin, ay profeta ne Dios.) ¹⁰Ay tútu nán tu Saul kitu asassu na, “Napiya a. Dádin lugud din.” Ay díkod nawe da kitu íli nga giyán tu profeta ne Dios.

¹¹Ay kaggída nga manùdu nga mawe kitu íli, ay nesabat da daya babbalásang nga mawe magsàdu. Ay tútu nagsaludsud tu Saul, “Atán nád kiya íli tu marammadtu?” nán na. ¹²“Ò, ápu. Atán,” nán da nga nesungbát. “Alillíwán nala pe, nga mawe kiya íli, ta magdátun da tolay kídí kiya panagday-dayáwan da. Magkaru kayu. ¹³Sapúlan nu wa dágus nu lumnà kayu kiya íli. Kamakáman nu sakbay nga manùdu nga mawe mangán. Ta akkan mangán da tolay kitúni nu áwan pikam. Ta masápul ikarárag na pikam daya dátun, se yala magkakán datu naayabán. Ara ngin, ta tu idi ya akasmà nu pikam kaggína.” ¹⁴Ay tútu nanùdu da kitu íli. Ay kane lumnà da ngin kitu íli, ay nasingan da ngin tu Samuel nga mepasabat kaggída nga mawe manùdu win kitu pagday-dayáwan da.

¹⁵ Ay kitu kagedamen natun na algaw, ay kinagi yin ne APU kitu Samuel nga ¹⁶ “Nu kaláwa ki ummán kídi nga oras, ay uwad laláki nga umbet kikaw nga gayát ka tangámalán Benjamin. Ipuwán mu ka denu ka angipakammum nga aggína ya pili ku nga mangituráy kadaya tolay ku nga iIsrael. Aggína ya mangisalákan kaggída kadaya Filisteo, ta nasingan ku ya agrígát daya tolay ku, ay se nagina ku ya akiseng da kiyà.” ¹⁷ Ay kane masingan tu Samuel tu Saul, ay nán ne APU kaggína, “Tu yán ya laláki nga nán ku kikaw. Aggína ya mangituráy kadaya tolay ku.” ¹⁸ Ay ummadanni tu Saul kitu Samuel nga nán na, “Apu, kawà na kídi ya balay na marammadtu?” ¹⁹ Ay nán tu Samuel nga summungbát, “Iyà mà ya marammadtu. Ara, munna kayu kiya agday-dayáwan, ta magkakán tada kitúni. Ay se ku la kagiyán kadakayu ya piyán nu ammuwán nu pagmakát, ay se kayu wala mawe. ²⁰ Akkan ka malídug kadatu asnu nu nga nawagwag kitu kagabi isa, ta nadukà dada ngin. Kagiyán ku kídi, nga ikaw se dakayu nga magkukobung ya namnamáan daya iIsrael.” ²¹ Ay nán tu Saul, “Gayát tà mà ka tangámalán Benjamin nga ittu ya kabitteán kadaya tangámalán na Israel. Ay se ya pamilya ku ya kababaán kadaya ngámin pamilya kiya tangámalán mi nga Benjamin. Ay taanna, tura ummán kiyán ya kagiyam kiyà?”

²² Ay se yala nippán tu Samuel tu Saul se tu asassu na kitu panganán da. Pinagtugaw nada kitu tugaw nga pára kadaya nadáyaw nga naayabán. Uwad tallu púlu nga sangáli nga kabulun da nga mangán. ²³ Ay nán tu Samuel kitu asassu nga pára lútu, “Idasár mu win tu karni nga niddè kikaw; tu nepelásin ku kikaw.” ²⁴ Ay díkod nilbet natu pára lútu tu lappu se apel se na neduy-ág kitu Saul. “Ara, mangán nin,” nán tu Samuel. “Nesag-sagánà yán pára kikaw, oray kitu akkan ku pikam inayabán dedi nga kabbulun tada kídi.” Ay díkod nepangán tu Saul kitu Samuel kitun na algaw. ²⁵ Ay kane magtálaw da kitu agday-dayáwan nga mawe kitu íli, ay inayabán tu Samuel tu Saul kitu útu tu balay na nga áwan bubung. Ay inamomanán na kitúni, ay se la natúdug kitúni pe yin. ²⁶ Ay kane pagmakát, ay linukág tu Samuel tu Saul, “Bumángun ka ngin, ta mawe kayu win,” nán na. Ay tútu bummángun tu Saul, ay se da nga nagtálaw nga duwa. ²⁷ Ay kane dummatang da kitu lasi natu íli, ay nán tu Samuel kitu Saul, “Kagiyam kiya asassu mu nga munna ngin. May mabansi ka pikam, ta kagiyán ku kikaw ya pekagi ne Dios.”

10 Ay se yala inalà tu Samuel tu tangabutilya nga denu, se na nesiya kitu úlu tu Saul. Ay se na inummàán nga nán na, “Ikaw ya pinlí ne APU nga mangituráy kadaya tolay na nga ilsráel. Ikaw ya mangigdù kaggída kadaya ngámin na kalínga da. Tu idi ya pakammuwán mu nga pinlí naka nge APU nga mangituráy kadaya tolay na: ²Ay ki agtuway ta kídí, ay atán da mesabat mu nga duwa nga lalláki kitu giyán lúbù tu Raquel ka Zelza nga sákup na Benjamin. Ay kagiyan da kikaw nga nadukà da ngin datu asnu nga sap-sapúlan nu. Ay akkan datu asnu win ya ilídug tu ama mu nu di ikaw win. ‘Paanna nád tu an-anà ku win?’” nán na. ³“Ay nu dumatang ka kitu giyán tu káyu nga owk ka Tabor, ay atán masingan mu nga tallu wa lalláki nga mawe ka Betel nga magdáyaw ke Dios. Ya isa kaggída, ay atán túgut na nga tallu wa urbun kalding, ya isa, ay atán agtu na nga tallu wa sinápay, ay ya isa, ay atán ag-agtu na nga básí nga nippáy ki lálát nga aggipayán. ⁴Ay kumustaan daka, se daka iddán ka duwa nga sinápay. Ay alà mu ya idde da kikaw. ⁵Ay nu makadatang ka kitu bantay ne Dios ka Gibeá nga giyán na kampu datu Filisteo, ay mesabat mu daya tangabubúlun na profeta, nga managut gayát kitu agday-dayáwan kitu bantay. Magtuk-tukár da ka arpa, tamburin, ballíing, se líra, ay se da pe ya magbàbànan. ⁶Ay kiyán na oras, ay mapatáyán ka kiya Ispiritu ne APU nga ittu ya mangituráy kikaw. Ay se ka la pe ya magbàbànan nga kabulun da. Maulis pe yin ya kinatutolay mu kiyán. ⁷Ay nu màwa ngámin dayán nin kikaw, ay kuwaam ya oray nágan na nga piyám nga kuwaan, ta ab-abul-bulunan naka ne Dios. ⁸Ay se ka ngala munna nga managut ta mawe ka Gilgal, ta dangan taka ngala kitúni na, ta magdátun nà ka masidug ga dátun se dátun pára ki agkakappiya. Idaggán nà kitúni ka pittu algaw panda ki ilalbet ku nga mangikagi kikaw nu nágan naya masápul la kuwaan mu.”

⁹Ay kane magtuway de Samuel se itu Saul, ay nàmud tu Saul nga inulis ne Dios tu kinatutolay na, ay nàwa kurug ngámin datu nekagiyan tu Samuel kaggína. ¹⁰Ay kane makadatang de Saul se itu asassu na ka Gibeá, ay nesabat da kurug datu tangabubúlun na profeta. Ay napatáyán ka Ispiritu ne Dios tu Saul. Ay tútu nagbàbànan pe yin. ¹¹Ay kane masingan datu tolay nga makammu kitu Saul, ay nán da, “Nágan na ya nàwa ke Saul nga pútut ne Kis? Isa agpà in nga profeta ta? ¹²Ay nán nату isa nga tolay ya taga kitúni, “Annung na agpà a magbalin ya isa nga tolay ka profeta oray nu iinna ya ama na ta? Ay díkod ittu tun tu nanggayatán

naya makag-kagi nga, “Profeta agpà e Saul lin ta?” ¹³ Ay kane mabalin magbàbànan tu Saul, ay nawe nanùdu kitu agday-dayáwan ke APU.

¹⁴ Ay kane umbet tu ulitag tu Saul, nán na kaggída se itu asassu, “Kawà na ya naggay-gayatán nu?” Ay nán tu Saul, “Nawe mi sinap-sápul datu asnu. Ngamay kane áwan mi nadukà kaggída, ay nawe kami ka giyán ne Samuel nga nagsaludsud kaggína.” ¹⁵ “Ay nágan na lugud tu kinagi na kikaw?” nán tu ulitag na. ¹⁶ Nán na kadakami nga, “Nasmà in datu asnu,” nán tu Saul kitu ulitag na. May akkan kinagi natu Saul kitu ulitag na tu agbalin na ka ári.

Tu nagbalin tu Saul ka ári

¹⁷ Ay se yala inayabán tu Saul datu ngámin na iIsrael nga magguurnung da ki àráng ne APU ka Mizpa. ¹⁸ Ay se na nán kadatu iIsrael, “Tu idi ya kagiyan ne APU nga Dios na Israel: ‘Netálaw takayu ka Egipto, se nelísi takayu pe kadaya ngámin nasiyon nga mamar-parígát kadakayu. ¹⁹ May oray nu nesalákan takayu kadaya ngámin na nagrig-rigátan nu, ay maddi kayu win kiyà a Dios nu, se kayu magadang mán kammin ka ári nga mangituráy kadakayu! Ay túya kídi, ay umadanni kayu wa magkakatangámalan se magkakabagiyán ke APU.”

²⁰ Ay díkod pinaadanni tu Samuel datu ngámin tangámalan nga sumángu ke APU, ay nabúnut ya tangámalan Benjamin. ²¹ Ay se na pinaadanni kitu àráng ne APU datu ngámin na pamilya daya tangámalan Benjamin. Ay nabúnut tu pamilya tu Matri. Ay se yala nga tu Saul nga pútut tu Kis tu napíli kaggída nga tangapamilyaán. May kane sapúlan da tu Saul, ay áwan da masmà kaggína. ²² Ay tútu sinaludsud da ke APU, “Wà na giyán na lugud din?” Ay nán ne APU nga nesungbát, “Atán na magsir-sirù ki giyán daya nadugsù a aruminta nu.” ²³ Ay tútu nawe da inalà. Ay kane magsíkád kitu túlad da, ay aggína tu kasawáyan kaggída ngámin na atán kitúni. ²⁴ Ay se yala nán tu Samuel kadatu ngámin na tolay, “Tu idi nga tolay ya piníli ne APU nga ári nu. Ay áwan kadakayu nga iIsrael ya ummán kaggína. Ay tútu nesáraw datu ngámin tolay ya, “Magnanáyun din ya ári!” ²⁵ Ay se yala manin nelaw-lawág tu Samuel kadatu tolay tu kalintaggán se pagrabngán naya magári. Nesúrát na ki isa nga libru, se na nippáy kitu altár ne APU. Ay kane mabalin, ay pinapan tu Samuel datu tolay kadatu babalay da. ²⁶ Ay tu Saul, ay nagulli pe yin ka balay na ka

Gibea. Kabulun na datu narungat ta tolay nga nagpàmudán ne Dios nga mamulun kaggína. ²⁷ May atán da pe datu laglag ga tolay nga mangirupat kaggína tu nagkuna nga, “Paanna pe ya anngisalákan nayán na tolay kadàtada?” Ay naddi da nangidde ka rigálu da ke Saul. Ngamay akkan tagge inat-atangya ne Saul da.

Nesalákan ne Saul datu iJabes kadatu Ammonita

11 Ay kane malpás tu isa búlán, ay linìmut tu Nahas nga ári ka Ammon se datu suldádu na tu íli Jabes-gilead. Ay nán datu tolay kitúni ke Nahas, “Nu makiturátu kayu kadakami, ay pasákup kami kadakayu.” ² Ngamay nán tu Nahas kaggída, “Makiturátu wà a kadakayu nu patukil nu ngámin ya panin diwanán na mata nu, ta senu meap-appat kayu ngámin na iIsrael.” ³ Ay nán datu pangmanàman da ka Jabes, “Iddán nakami ka pittu wa algaw nga mangidámag kadaya ngámin na iIsrael. Ay nu áwan ya mangisalákan kadakami, ay sumúku kami kikaw.” ⁴ Ay kane makadatang datu mawe mangidámag ka Gibea nga giyán tu Saul, ay se da kagiyan tu dámag, ay nagugolán datu ngámin tolay. ⁵ Ay kitun na oras, ay madama umbet tu Saul nga gayát nagarádu kitu tálun, nga umun-unud kadatu báka na. Ay kane makadatang kitu íli, ay sinaludsud na, “Nágan naya nàwa kadaya tolay, tura da magugolán? Ay tútu kinagi da kaggína tu dámag datu tolay nga gayát ka Jabes. ⁶ Ay kane magína tu Saul tu dámag, ay neturayán na Ispiritu ne Dios, ay nakarungat tutu wala pà nang. ⁷ Ay se yala nangalà ka duwa nga báka se na linapilápi, ay se na nidde kadatu binon na nga mawe kadatu ngámin na il-íli ka Israel nga mangikagi kadatu tolay nga, “Ngámin daya maddi kumíwid ke Saul se Samuel nga mawe makigubát, ay mapasingkuna kídi nga báka daya báka da!” Ay tútu kinuwa ne APU nga magansing datu tolay ke Saul. Ay tútu nagsissa da ngámin na sumúrut kade Saul se Samuel. ⁸ Ay díkod inurnung tu Saul da ka Bezek. Ay 300,000 nga lalláki datu iIsrael, se 30,000 datu lalláki nga iJuda. ⁹ Ay pinagulli ne Saul datu iJabes-Gilead nga nangidámag nga nán na kaggída, “Kagiyan nu kadatu keliyán nu, nga nu mangalintutúgu kaláwa, ay umbet mikayu isalákan.” Ay kane dumatang datu mangidámag ka Jabes, se da kagiyan tu dámag kadatu tolay, ay naganggam da tutu wala. ¹⁰ Ay díkod nán datu iJabes kitu Nahas, “Sumúku kami kadakayu kaláwa, ay kuwaan nu wala ya piyán nu kuwaan

kadakami.” ¹¹ Ay sakbay nga magwada kane kaláwa, ay inumbet de Saul. Pinagkàlu na nga grúpu datu suldádu na. Ay kane pagmakát ay kintatán da nga rinaut tu kampu datu Ammonita. Ay narápun datu Ammonita sakbay nga mangalintutúgu. Ay datu nakalásat ay nagal-aliwagwag da. Awan nala ya duwa nga magbulun kaggída.

¹² Ay kane mabalin tu gubát, ay nán datu tolay kitu Samuel, “In datu magkuna nga maddi da ke Saul nga mangituráy kaggída? Ilbet nuda ta patayan mida.” ¹³ May nán tu Saul, “Awan ya matay kídi nga algaw. Ta kídi, ay nesalákan ne APU ya Israel.” ¹⁴ Ay nán pe tu Samuel kadatu tolay, “Dádun, ta mawe tada ngámin ka Gilgal, ta ulissan tada nga ipakammu nge Saul nga ári tada.” ¹⁵ Ay díkod nagkakáwe da ngámin ka Gilgal nga nagguurnung, ay se da pinagbalin tutu wala nge Saul nga ári da ki àráng ne APU. Nagilbet da ka dátun da ke APU pára ki napiya nga panagbubúlung. Ay naganggam tutu wala de Saul se datu ngámin na iIsrael.

Tu nuddi ya nangamomán tu Samuel kadatu tolay

12 Ay nán tu Samuel kadatu ngámin na iIsrael, “Kinuwa ku win datu ngámin na kinagi nu kiyà. Niddán takayu win ka ári nu wa mangituráy kadakayu. ² Ay kídi yin, ay atán ya ári nu win na mangiapu kadakayu. Lálakay yà in, se pusà daya abù ku win. Oray ta kabulun nu pe daya annánà ku nga magsirbi kadakayu. Neapu takayu nanggayát kitu kabbing ku ka panda kídi. ³ Ay nu atán ríri nu kiyà, ay kagiyan nu ngin kídi ki àráng ne APU, se kiya àráng naya piníli na nga ári nu. Atán kadi inalà ku nga asnu onu báka nu? Atán kadi pinal-palsu ku, onu kinultit ku kadakayu? Atán kadi ináwat ku nga pasùsù, ta senu akkan ku kuwaan ya nalintag? Kagiyan nu kídi yin, nu atán kinuwà kadayán, ta senu ikáru ku ya nagbasúlán ku.” ⁴ Ay nán datu tolay, “Awan mu wayya kinultit kadakami, se akkan nakami pe pinal-palsu, se áwan mu wayya nga inalà pe kadakami.” ⁵ Ay tútu nán tu Samuel, “E APU ya sistígu ku, se iya piníli na nga ári nu, nga áwan ku kinuwa nga nadakè kadakayu. “Ò, e APU ya makasistígu,” nán da nga nesungbát.

⁶ Ay nán pikam tu Samuel, “E APU ya namíli kitu Moses se itu Aaron, se aggína pe tu nangitalaw kadatu apuapu nu ka Egipto. ⁷ Ay díkod magsíkád kayu kídi àráng na, ta ulissan ku manin ipadamdam kadakayu

datu ngámin na nakas-kasdáaw nga kinuw-kuwa ne APU kadakayu se kadatu apuapu nu.

⁸“Ay kitu kakowad datu iIsrael ka Egipto, ay pinal-pallà datu iEgipto da. Ay díkod nakiseng da ke APU. Ay tútu nebon ne APU tu Moses se tu Aaron nga ittu datu nangitálaw kadatu apuapu nu ka Egipto. Ay se dada nippan nga magyán kídí nga lusà. ⁹May kinaligpanán da nge APU nga Dios da. Ay tútu napaábà nada kitu Sisera nga apu datu suldádu natu Jabin nga ári da ka Hazor, se napaábà nada pe kadatu Filisteo, se kitu ári da ka Moab, kane gubatan dada. ¹⁰Ay se da manin nakiseng ke APU nga nán da, “Nagbásul kami kikaw APU, ta pinaglikudán mika se kami nagday-dáyaw kadaya diy-diyos nga Baal se Ashtarot. May isalákan nakami kadaya kalínga mi, ay day-dayáwan mika. ¹¹Ay tútu nebon ne APU de Gideon, Barak, Jefta, se iyà, nga mangisalákan kadakayu kadaya kalínga nu. Ay túya natalna ya biy-biyág nu. ¹²Ay kane umbet nakayu gubatan tu Nahas nga ári ka Ammon, ay inumbet kayu kiyà nga magadang ka ári nga mangituráy kadakayu, oray nu atán ne APU wa Dios nu nga ittu ya ári nu win. ¹³Ay lugud, tu idi yin ya napíli nu nga ári nga inadang nu. Niddán nakayu ne APU ka ári nga mangituráy kadakayu. ¹⁴Ay nu ikansing nu nge APU se aggína ya sirbiyán nu, se ikurug nu daya kagiyana, nga akkan kayu sumuwáy kadaya bil-bílin na, se surútan pe naya ári nu nge APU nga Dios nu, ay napiya ya kabiy-biyág nu. ¹⁵Ngamay nu akkan nu ipang-pángag nge APU, se akkan nu ikur-kurug daya bil-bílin na, ay panísan nakayu se iya ári nu, nga ummán kitu nammánis na kadatu apuapu nu. ¹⁶Ay akkan kayu magal-alit kiya giyán nu, ta sinnan nu ya nakas-kasdáaw nga kuwaan ne APU. ¹⁷Ammu nu nga aggagáni ka trigo kídí yin, ay se akkan ittu ya aggudán na. Ngamay magkarárag gà ke APU nga pagudanan na se pagaddugan na, ta senu mammuwán nu nga abay ya básul nu ki agsisíngan ne APU, gapu ki naggadang nu ka ári nu.” ¹⁸Ay se yala nagkarárag tu Samuel ke APU. Ay tútu pinagaddug ne APU, se na pinagudán kitun na algaw. Ay nagansing tutu wala datu tolay ke APU se ke Samuel. ¹⁹Ay tutu nán da kitu Samuel, “Ikarárag nakami ke APU nga Dios mu, ta senu akkan nakami patayan, ta kurug neamung mi kadaya ngámin na bas-básul mi ya naggadang mi ka ári mi.” ²⁰Ay tútu nán tu Samuel kaggída, “Akan kayu magansing. Nàwa nu kurug idi nga nadakè, ngamay akkan kayu win sumiyási ke APU, nu di nu wa ipas-pasnà ya agsirbi nu kaggína. ²¹Igsán nu win ya agday-dáyaw nu kadaya áwan sur-surbi se

akkan makesalákan nga diy-diyos, ta busid kammala dayán nin. ²² Akkan nakayu wayya nga igsán ne APU, ta mapadásan ya ngágan na nu kuwaan nayán. Ta naganggam nga namagbalin kadakayu ka tolay na. ²³ May nu iyà, ay akkan nà makusap mangikarárag kadakayu ta makabásul là ke APU nu makusap pà. Akkan nà pe makusap nga mangitùgud kadakayu kadaya napiya se kustu. ²⁴ May masápul la ikansing nu we APU, se ipas-pasnà nu ya magsirbi kaggína. Akkan nu kaligpanán daya nakas-kasdáaw nga kinuwa na kadakayu. ²⁵ May nu itul-túluy nu ya makabásul, ay marápun kayu se ya ári nu.”

Tu naggubát datu iIsrael se datu Filisteo

13 Nge Saul ay...dagun na kaggína nga nagári. Ay nagturáy ka duwa nga dagun.

² Ay namíli tu Saul ka tallu ríbu nga lalláki kadatu iIsrael. Inalà na ka kabbulun na datu duwa ríbu, nga mawe ka Micmas kitu kaban-bantáyan ka Betel. Ay datu sangaríbu, ay pinakíwid na kitu pútut na nga Jonatan ka Gibeá, nga sákup na tangámalan Benjamin. Ay datu akkan napíli, ay pinagulli nada ngin. ³⁻⁴ Ay se yala nawe rinaut de Jonatan datu Filisteo kitu kampu da ka Gibeá, ay pinalsu dada. Ay nadámag ngámin datu Filisteo tu nàwa, ay tútu nalùsaw tutu wala datu Filisteo kadatu iIsrael. Ay tútu nepetanggoyob tu Saul datu tarumpeta datu ngámin íli ka Israel, ka pagkarraw na kadatu Hebreo nga mawe makigubát. Ay nadámag datu ngámin na iIsrael nga rinaut de Saul tu kampu datu Filisteo. Ay díkod nawe datu tolay ka Gilgal na mamulun ke Saul.

⁵ Ay nagguurnung pe datu Filisteo nga makigubát kadatu iIsrael. Ay uwad tallu púlu ríbu nga lúgán da nga makigubát, se annam ríbu nga nakakabalyu nga suldádu, se adu tutu wala nga suldádu nga ummán ki kaadu na ginat ki dappit bebay ya kaadu da. Nawe da nagkampu ka Micmas nga pane lattakán ka Bet-aven. ⁶ Ay kane masingan datu iIsrael nga masulítan da, ay nasip-siparà da. Nagsisirù da kadatu liyáng, se kadatu abbut, se kadatu abay ya batu, se kadatu aggùnudan da ka danum. ⁷ Ay datu duddúma, ay dummalákit da kitu wángag Jordan, se da nawe kitu sakúpan na Gad se ka Gilead. Ay atán pikam tu Saul kitun ka Gilgal, ay

---

13:1 Ka tekstu nga Hebreo, ay áwan ya bílang na dagun na. **13:1** Ka Hebreo, ay akkan kumpletu ya bílang na nagturáy na.

magtartartar datu kabbulun na ki ansing da. ⁸ Ay nagiddag tu Saul kitu Samuel ka pittu ngalgaw, ta ittu tu bílin tu Samuel kaggína. May akkan inumbet tu Samuel. Ay datu kabbulun tu Saul, ay main-ínut da ngin na magtatálaw. ⁹ Ay tútu nán tu Saul kaggída, “Ilbet nu kiyà daya dátun na masidug, se daya dátun pára ki agkakappiya,” nán na. Ay se na nedátun tu dátun na masidug. ¹⁰ Ay kane mabalin na nga idátun tu masidug ga dátun, ay ittu pe yin tu nelalbet tu Samuel. Ay díkod sinabat na nga sikkaanggam. ¹¹ May nán tu Samuel, “Tura mu kinuwa yán?” Ay nán tu Saul nga nesungbát, “Kinuwà yán, áta magtatálaw win daya suldádu, ay se akkan ka mà inumbet ki algaw nga nán mu. Ay atán pe yin datu Filisteo ka Micmas. ¹² Ay nán ku nga atán da ngin na umbet mangraut kadakami daya Filisteo kídi Gilgal, ay akkan nà pikam nakiseng ke APU. Ay túya napilítan nà a nagdátun kiya masidug ga dátun.” ¹³ Ay tútu nán tu Samuel kaggína, “Nganna ug-og mu ta! Sinuwáy mu ya bílin kikaw ne APU nga Dios mu. Nu nekurug mu kuma ngala ya bílin ne APU, ay magtul-túluy kuma ka áwan panda ya angngituráy nu wa tangapamilyaán kídi Israel. ¹⁴ Ngamay gapu ki kinuwa mu, ay pumanda ngin ya angngituráy mu. Nasmà ne APU win ya tolay ya mangsúrut kadaya piyán na. Aggína ngin ya napíli na nga magári kadaya tolay na, ta akkan mu kinurug ya bílin na kikaw.” ¹⁵ Ay nagtálaw tu Samuel ka Gilgal, se yala nawe ka Gibeá nga sákup na tangámalan Benjamin. Ay kane bilángan tu Saul datu nabansi nga tolay na, ay moli an-annam gatut da ngala. ¹⁶ Ay de Saul se tu pútut na nga Jonatan, se datu nabansi nga tolay na, ay nagkampu da ka Gibeá nga sákup na Benjamin. Ay atán ka Micmas tu kampu datu Filisteo. ¹⁷ Tallu nga grúpu datu Filisteo nga inumbet mangraut kadatu iIsrael. Isa nga grúpu tu nameyag ka Ofra nga sákup na lusà tu Shual; ¹⁸ Ay tu mekàduwa nga grúpu, ay nameyag da ka Bet-horon, ay tu mekàlu wa grúpu, ay nameyag da kitu tanáp ka Zeboim nga mameyag kitu ir-ir-er.

¹⁹ Awan ya maragbattál kitun kadatu iIsrael, ta ipárit datu Filisteo, ta umamà da, ta get magbattál daya Hebreo ka ampiláng, se say-áng. ²⁰ Ay tútu masápul mawe datu iIsrael ka giyán datu Filisteo nga mawe manet kadatu ikkaarádu da, datu parakul da, datu palù da, se datu kumpáy da. ²¹ Busait tu báyard da nga magpaset kadatu arádu da, se datu palù da. Ay duwa busait tu báyard tu agpaset da kadatu parakul da, se angngituúlán da kitu issusudsud da ka báka. ²² Ay díkod kitu algaw nga màwa tu gubát, ay áwan ampiláng onu say-áng datu tolay ya kabulun ne Saul se Jonatan.

Tittu de Saul se Jonatan tu atán ampiláng se say-áng. ²³ Ay nepàrob datu Filisteo tu isa nga grúpu nga suldádu nga mawe magbantáy kitu dad-dalenán na mawe ka Micmas.

Tu nangraut tu Jonatan kadatu Filisteo

14 Ay kitu isa nga algaw, ay nán tu Jonatan kitu pára agtu na kadatu iggugubát na, “Dádin ka dammáng kitu kampu daya Filisteo.” May akkan na kinag-kagi idi kitu ama na. ² Ay tu Saul kitun, ay atán kitu linung natu káyu wa pomegrante ka Migron, nga adanni kitu panda na Gibeá. Kabulun na datu annam gatut nga tolay na. ³ Ay uwad pe kitúni tu Ahija nga pádi, nga pútut tu Ahitub, nga wagi tu Icabod, nga pútut tu Finehas nga pútut tu Eli nga pádi ne APU nga magsir-sirbi ka Shilo. Nakasúut tu Ahija ka efod. Awan makam-ammu nga nagtálaw tu Jonatan kitu kampu datu iIsrael. ⁴ Ta senu madatang tu Jonatan tu kampu datu Filisteo, ay nanalen kitu nagbátán datu duwa nga tappáng, nga pinangagánan da ka Bozez se Sene. ⁵ Ay tu tappáng ka pane dáya, ay nakaàráng ka Micmas, ay tu isa pane ka allod ay nakaàráng ka Geba.

⁶ Ay nán tu Jonatan kitu pára agtu kadatu iggugubát na, “Dádin! Mawe ka kampu daya Filisteo wa akkan mangurug ke Dios. Get sengán nitta ne APU; ta áwan makalípán ki angngisalákan ne APU, oray bittè tada onu adu tada.” ⁷ Ay nán tu pára agtu kadatu iggugubát na, “Kuwaam mala ya malammat mu nga kuwaan, ápu. Nu nágan naya atán ki lammat mu, ay ittu pe kiyà.” ⁸ “Ara a lugud,” nán tu Jonatan. “Bumaràsát ta nga magpassingan kaggída.” ⁹ Ay nu nán da kadàta nga, ‘Idaggán dakami kiyán,’ nán da, ay magyán ta ngala kídi. Akkan ta mawe ka giyán da. ¹⁰ May nu nán da nga, ‘Umbet kayu kod kídi na,’ ay mawe ta kurug ka giyán da, ta ittu yán ya pangimaddán ta nga ipaábà ne APU da kadàta.” ¹¹ Ay díkod nagpassingan da kurug kadatu Filisteo. Ay nán datu Filisteo kaggída, “Maglalawán daya Hebreo win kadaya abbut nga nagsiruán da.” ¹² Ay nán da nga nesáraw datu tolay kitu kampu datu Filisteo, “Umbet kayu kod kídi, ta atán ipassingan mi kadakayu!” Ay tútu nán tu Jonatan kitu pára agtu kadatu iggugubát na, “Sumúrut ka kiyà, ta ipaábà ne APU da kadàtada nga iIsrael.” ¹³ Ay tútu ummunè de Jonatan kitu pínát. Dinarup ne Jonatan da, pinatayán nada. Ay pinatayán pe natu pára agtu ne Jonatan

---

14:6 Ya litiral na, ay ‘akkan nakúgit.’

kadatu iggugubát na, datu manggayát kitu likud da. ¹⁴ Ay kitun na nunna nga nangraut da kadatu Filisteo, ay moli duwa púlu datu napatay da kitu unag na pagkappát ektarya nga lusà. ¹⁵ Ay tútu nagriddù datu Filisteo nga atán kitu kampu da, se datu atán kitu lasi, se datu duddúma pikam. Ay oray datu pára raut da, ay magtartartar da kitu ansing da. Ay se yala manin pe nangyagyag. Ay tútu naturun na nagriddù da tutu wala pà nang.

Tu nekaábà datu Filisteo

¹⁶ Datu suldádu tu Saul ka Gibeá nga magguwardiya, ay sisinnán da datu Filisteo nga masip-siparà. ¹⁷ Ay tútu nán ne Saul kadatu kabbulun na, “Bilá ngan nu mán daya tolay, ta sinnan nu inna ya áwan.” Ay kane bilá ngan dada, ay áwan de Jonatan se itu pára agtu na kadatu iggugubát na. ¹⁸ Ay tútu kirrawán ne Saul nge Ahija nga nán na, “Ilbet mu kídì tu Arko ne Dios,” nán na, ta kitun na algaw ay ag-agtu datu iIsrael tu Arko ne Dios. ¹⁹ May kitu akiamomán tu Saul kitu pádi, ay madama pe nga maturun tu págat datu Filisteo kitu kampu da. Ay díkod nán tu Saul kitu pádi, “Dítán na ngala ngin!” ²⁰ Ay se yala nagkirut de Saul se datu tolay na nga nawe kitu giyán datu maggugubát. Ay tútu nasingan da nga magpapátay kampela datu Filisteo win. Naríraw da tutu wala ngin. ²¹ Ay oray datu Hebreo nga kakumplut datu Filisteo kitun, nga atán pe kitu kampu da, ay pumane da pe yin kade Saul se tu Jonatan. ²² Ay ummán pe kadatu iIsrael nga nagsirù kadatu ban-bantay ka Efraim, kane magina da nga magtatálaw datu Filisteo win, ay sinummeng da pe yin na magappal kaggída. ²³ Dummatang da ka Bet-aven nga naggugubát. Nesalákan ne APU datu iIsrael kitun na algaw.

²⁴ Ay kitun nga algaw, ay nagkapsut tutu wala datu iIsrael gapu ki bisin da, ta pinagsipata tu Saul da nga mapánis din ya mangán kaggída panda ki gabi nu akkan pikam nakabálat kadatu kalíngan na. Díkod áwan tutu wala tu nangán kaggída. ²⁵ Oray nu atán da nasingan da nga digu álig kitu sir-sirát, ²⁶ ay akkan da tutu wala nangramán kitu digu nga magpat-pattà kitu lusà, ta magansing da, ta atán tu sinipataán da. ²⁷ May tu Jonatan, ay akkan na ammu nga pinagsipata natu ama na datu tolay. Ay tútu nesudsud na tu tàdukud na kitu álig, ay se na rinamanán. Ay kane makakkán kitu digu álig, ay pummiya tu uray na. ²⁸ May uwad isa kadatu tolay tu nakasingan kaggína, ay nán na, “Pinagsipata ne ama mu daya

ngámin tolay nga mapánis ya oray iinna nga mangán kídi nga algaw. Ittu ya gapu na nga nakapsut tutu wala daya tolay.”²⁹ Ay tútu nán tu Jonatan, “Nangwa nge ama ka riribù tada nga tolay. Sinnan nà kod. Pummiya ya uray ku kane makaramán nà ala ka bittì kídi ya digu álig.”³⁰ Ay nu nagkán kuma daya tolay kadatu akakkanan na naarisamsam da kadatu kalínga, ay di ad-adu pikam kuma tu napatay tada nga Filisteo.”

³¹ Ay kitun na algaw, ay nagappal se nagpatay kadatu Filisteo tu kinuwa datu tolay. Nanggayát da ka Micmas panda ka Aijalon. Ay tútu nagkapsut tutu wala datu tolay.³² Ay tútu kane gabi, ay naburung datu tolay nga nagdugkam kadatu karneru, se kadatu báka, se datu urbun báka nga naarisamsam da. Pinarti dada kitu nakadugkammán da kaggída. Ay kinnán da ngala nga siddadága datu pinarti da.³³ Ay se yala uwad nangikagi kitu Saul nga nán na, “Apu, sinnam kod daya tolay. Atán da nga magbásul ke APU. Siddadága pikam tu karni nga kan-kanan da.” “Nakabásul kayu tutu wala,” nán tu Saul. “Magsápul kayu ka abay ya batu se nu isùlin kídi na,” nán na.³⁴ “Mawe kayu kadaya tolay, ta kagiyan nu kaggída nga ilbet da kídi daya báka onu karneru da, ta kídi ya pagpartiyán da, se panganán da. Akkan kayu magbásul ke APU ki anngán nu ki karni nga siddadága. Ay díkod kitun na gabi, ay nilbetán datu tolay datu báka da, ay se dada pinarti kitúni.”³⁵ Ay se yala nangwa tu Saul ka altár nga agdatúnán ke APU. Ay ittu tun tu nun-unna nga altár nga kinuwa na pára ke APU.

³⁶ Ay se yala nán manin tu Saul kadatu suldádu, “Mawe tada rautan daya Filisteo nu gabi. Awan tada ibansi nga sibbiyág kaggída, ay se tada arisamsamman daya kuw-kuwa da panda nu pagmakát.” Ay nán datu suldádu wa nesungbát, “Kuwaan mu wala ya ammun nga napiya.” May nán natu pádi, “Makiseng tada pikam ma munna ke Apu Dios.”³⁷ Ay tútu nagsaludsud tu Saul ke Dios, nga nán na, “Apu, mawe mi nád kurug rautan daya Filisteo? Sengán nakami nád nga mangábà kaggída?” May áwan sungbát ne Dios kitun na algaw.³⁸ Ay tútu nán tu Saul, “Umbet kayu kídi, dakayu wa ap-apu daya tolay. Ammuwan tada nu nágan na nga básul ya nàwa kídi nga algaw.”³⁹ Ay isipata ku ke APU nga sibbiyág se mangisalákan kadaya iIsrael, nga matay ya oray inna nga nagbásul, oray pay nu ya pútut ku wa Jonatan!” nán na. Ngamay áwan nala nagun-úni kadatu tolay.⁴⁰ Ay tútu nán tu Saul kadatu ngámin na iIsrael, “Magyán kayu ngámin kiyán, ta magyán kami se Jonatan kídi.” Ay díkod nán datu

tolay kitu Saul, “Kuwaam mu wala ya ammun nga napiya.” ⁴¹ Ay se yala nagkarárag tu Saul nga nán na, “O APU nga Dios na Israel, pangaásim agpà ta itùgud mu kadakami nu inna ya nagbásul. Ay se da ngala nga nagbibinnúnut, ay tu Jonatan se tu Saul tu nabúnut nga nagbásul. Awan nagbasúlán datu tol原因. ⁴² Ay nán tu Saul manin, magbinnúnut kami manin nu inna kadakami se Jonatan ya nagbásul. Ay nabúnut nga tu Jonatan tu nagbásul.” ⁴³ Ay díkod nán tu Saul kitu Jonatan, “Kagiyam kiyà nu nágan naya kinuwám?” “Nesudsud ku ya untù na tàdukud ku kiya linága álig, ay sè rinamanán tu digu na,” nán tu Jonatan. Sissasagána ngà matay nu ittu ya pagrabngán ku.” ⁴⁴ Ay nán tu Saul, “Matay ka kurug, Jonatan. Patayan nà din ne Dios nu akkan taka papatay.” ⁴⁵ May nán datu tol原因 kitu Saul, “Masápul agpà a matay kurug nge Jonatan ta? Ay aggína mà ya gapu na nga nangábà tada tutu wala nga iIsrael. Maddi a yán! Isipata mi ke APU nga sibbiyág, nga áwan oray isa nga abù ne Jonatan ya mippà, ta e Dios ya sinummeng kaggína kiya kinuwa na kídi nga algaw. Ay díkod nelísi datu tol原因 nge Jonatan kiya pakatayán na kuma. ⁴⁶ Ay nakusap tu Saul nga magappal kadatu Filisteo. Ay nagguulli datu Filisteo pe yin kadatu babalay da.

⁴⁷ Ay kane magári tu Saul ka Israel, ay nakigubát kadatu kalínga na kitu lebut da; datu Moabita, Ammonita, Edomita, datu à-ári ka Zoba, se datu Filisteo. Ay oray inna datu kagubát na, ay abáan nada. ⁴⁸ Nepasingan na tu kinabílag na kitu nangábà na kadatu Amalekita. Nesalákan na datu iIsrael kadatu kalínga da nga nagarisamsam kadatu kuw-kuwa da.

⁴⁹ Datu pútut tu Saul nga lalláki, ay de Jonatan, Isvi se Malkishua. Ay datu babbay, ay de Merab se Mical. E Merab tu manákam, ay se tu Mical tu udiyán. ⁵⁰ Tu Ahinoam nga an-anà tu Ahimaaz tu atáwa tu Saul. Ay tu ap-apu datu suldádu na, ay tu Abner nga pútut tu Ner nga ulitag na. ⁵¹ Tu Kis nga ama tu Saul, se tu Ner nga ama tu Abner, ay magwagi da; pútut tu Abiel da.

⁵² Ay ki báyat tu naggári tu Saul, ay napanat tu gubát da se datu Filisteo. Ay nu atán nammuwán ne Saul nga narungat se nabílag, ay alà na nga suldádu na.

Pinatayán ne Saul datu Amalekita

15 Ay nán tu Samuel kitu Saul, “Iyà tu nebon ne APU nga mangípu kikaw ka denu kitu namagbalin na kikaw ka ári daya tolay na nga Israel. Ay lugud manggìna ka ki kagiyan ne APU! ²Ay tu idi ya kagiyan ne APU nga Mannakabalin ki Ngámin, ‘Panísan ku daya Amalekita, gapu kitu nanggubát da kadatu iIsrael kitu nangitálaw ku kaggída ka Egipto. ³Ay lugud mawe mu rapúnan daya Amalekita; babay mán onu laláki, se ngámin na annánà se maladága. Patayan mu ngámin pe daya báka da, karneru, kámel, se asnu da.” ⁴Ay díkod inurnung tu Saul datu suldádu na ka Telaim, se nada kapiyánan sinnan. Atán da duwa gatut ríbu nga suldádu na nga iIsrael, se sangapúlu ríbu datu lalláki nga gayát ka Juda. ⁵Ay se yala nawe tu Saul se datu suldádu na kitu íli Amalek, se da nagiddag kitu nassiyánan na wángag. ⁶Ay se yala uwad binon tu Saul nga mangagi kadatu Kineo nga, “Magtálaw kayu kiya giyán daya Amalekita, ta senu akkan mikayu itangapatay kaggída. Ta namáru kayu kadatu iIsrael kitun kitu nagtálaw da nga gayát ka Egipto.” Ay díkod umadayyu datu Kineo kadatu Amalekita.

⁷Ay se la nga ginubát ne Saul datu Amalekita, manggayát ka Havila dumatang ka Shur nga pane lattakán ka Egipto. Ay inábà nada. ⁸Awan da tutu wala nebansi nga sibbiyág kadatu Amalekita malaksid dala kitu Agag nga ári da. Tiniliw da. ⁹Akkan da pinatay tu Agag, se datu kapiyaán nga karneru, báka se datu pinalúmag nga urbun da, se datu urbun karneru. Ngamay pinatayán da datu nadakè se áwan sur-surbi kaggída.

¹⁰Ay nán ne APU kitu Samuel, ¹¹“Nakappoli yà ki namagbalin ku ke Saul ka ári. Pinaglikudán nà, ay se akkan na nekurug datu bil-bílin ku.” Ay tútu nakarungat tutu wala tu Samuel, ay se nagtang-tangagabi nga nagkar-karárag ke APU. ¹²Ay kane pagmakát, ay gummabi tu Samuel nga nawe nga magsápul kitu Saul. Ay uwad nangagi kaggína nga nawe tu Saul ka Carmel nga mangipasikád ka pammadáyaw na ki baggi na kampela ngin nin. Ay se yala nawe ka Gilgal. ¹³Ay tútu nawe dinatang tu Samuel ka Gilgal. Ay kane masingan tu Saul, ay sinabat na se na nán, “Nge APU din nala ya magkallà kikaw. Tinungpál ku win tu bílin ne APU kiyà!” nán na. ¹⁴Ay nán tu Samuel, “Nágan na lugud daya magina ku nga págat daya karneru se báka?” ¹⁵Ay nán tu Saul nga nesungbát, “Inarisamsam daya suldádu dayán kadatu Amalekita. Inalà da daya kapiyán na karneru

se báka, ta idátun da ke APU nga Dios mu. Ngamay pinatayán mi ngámin nin datu duddúma. ¹⁶ Ay tútu nán tu Samuel, “Náwa ka, ta ginám ya kinagi ne APU kiyà kitu gabi!” “Nágan na kinagi na kikaw?” nán tu Saul. ¹⁷ Ay tútu nán tu Samuel, “Kitun, ur-úray ka la nga tolay ki isissingan mu ki baggi mu, may kídi, ay ikaw ya mangitur-turáy kadaya iIsrael. Ikaw ya piníli ne APU nga ári daya iIsrael. ¹⁸ Binon naka ne APU nga mawe manggubát kadatu nadakè a Amalekita panda ki karápun da tutu wala ngámin. ¹⁹ May taanna, tura mu akkan kinurug ya bílin ne APU? Taanna, tura kayu mán kammin nagarisamsam kadaya kuw-kuwa da ngin? Nadakè ke APU ya kinuwa nu.” ²⁰ May nán tu Saul, “Tinungpál ku mà tu bílin ne APU a. Nawe yà ki nagpapannán na kiyà. Tiniliw ku nge Agag nga ári daya Amalekita, ay se ku pinatayán tutu wala ngámin nin datu tolay na. ²¹ May daya suldádu ku, ay inalàan da datu kapíyan kadatu masápul patayan da kuma nga karneru se báka, ta idátun mi ke APU nga Dios mu kídi Gilgal.” ²² Ay tútu nán tu Samuel:

Daya datu-dátun kadi daya pagangammán ne APU,
nu di ya angngikurug mu kadaya kagiyán na.

Napà-patag ya mangikurug kaggína,
may daya datu-dátun,
se napà-patag ya mangipángag,
may ya magdátun ka taba daya toru wa karneru.

²³ Ta ya básul nga pagsuwáy ke APU,
ay páda na kam ya básul na maganítu.

Se ya básul la kinasúkir, ay áwan na dúma
kiya básul la magday-dáyaw kadaya diy-diyos.

Gapu ta akkam kinurug ya bílin ne APU,
ay ippà naka pe yin nga ári.”

²⁴ Ay tútu nán tu Saul nga nesungbát, “Nagbásul là kurug, ta akkan ku nekurug ya bílin ne APU. Nagansing ngà kadaya tolay, ay túya tu piyán da tu kinurug ku. ²⁵ Túya pakawanan nà agpà ki básul ku. Ay bulunan nà agpà nga mawe magdáyaw ke APU.” ²⁶ May nán tu Samuel, “Maddi yà mamulun kikaw, ta akkan mu kinurug ya bílin ne APU kikaw, ay se nippà naka pe yin na ári na Israel.” ²⁷ Ay kane magtálaw win tu Samuel, ay gináput tu Saul kitu gayádan tu bádu na, ay tútu napìsi. ²⁸ Ay nán tu Samuel kaggína, “Kídi nga algaw nippà in ne APU kikaw ya pagariyám, se na nidde yin kiya isa nga kamungayán mu, nga namáru may ikaw.

²⁹Ya magnanáyun na Dios na Israel, ay akkan magbus-busid se akkan mauliulis ya uray na, ta akkan ummán ki tolay ya mauliulis ya lammata na.” ³⁰Ay nán kammala tu Saul, “Kurug ga nagbásul là. May pangaásim agpà ta akkan na iap-appat kadaya ap-apu daya tolay ku se kadaya iIsrael. Pangaásim ta bulunan nà a magulli nga mawe magdáyaw ke APU nga Dios mu.” ³¹Ay tútu nepagulli tu Samuel kitu Saul nga nawe nagdáyaw ke APU.

Tu nammatay tu Samuel kitu Agag

³²Ay se yala nán tu Samuel, “Ilbet nu we Ari Agag kídi giyán ku. Ay magtartartar kitu ansing na tu Ari Agag nga inumbet kitu àráng Samuel, nga nán na ki uray na, “Inagdakè naya matay.” ³³Ay nán tu Samuel, “Adu daya ina nga naawanán ka an-anà gapu ki nagpatay mu kaggída. Ay ummán pe ya ina mu; maawanán pe ka an-anà.” Ay se yala nga pinagkattab tu Samuel tu Agag kitu àráng natu altár ne APU ka Gilgal. ³⁴Ay se yala nagulli tu Samuel ka balay na ka Rama. Ay nagulli pe yin tu Saul ka balay na ka Gibeá. ³⁵Ay nanggayát kitun, ay akkan nin naggagáyam tu Samuel kitu Saul panda kitu nekatay na. May nipnakit na tutu wala nge Saul. Ay nakappoli nge APU kitu namagbalin na ke Saul ka ári na Israel.

Napíli nga ári tu David

16 Ay nán ne APU kitu Samuel, “Annung na yanin na agpannakit mu ki nangippà ku ki Saul nga ári na Israel. Pannuwam ya butilya mu ka denu, se ka mawe ka Betlehem. Sapúlami kitúni ya tolay nga magngágan ka Jesse, ta piníli ku ya isa kadaya annánà na nga pagbalinan ku ka ári.” ²May nán tu Samuel nga nesungbát, “Paanna ya ipappan ku? Ay nu mammuwán ne Saul idi, ay patayan nà.” Ay tútu nán ne APU, “Mangalà ka ka bumalásang nga báka, ta kagiyam mu nga mawe ka magdátun ke APU. ³Ayabán mu we Jesse nu magdátun ka, se ku kagiyam kikaw ya masápul la kuwaam. Ay se mu ipuwán ka denu ya tolay nga ikagì kikaw.” ⁴Ay díkod kinuwa tu Samuel tu bílin ne APU. Nawe ka Betlehem. Ay kane dumatang kitúni, ay sinabat datu pangmanàman kitu íli, ay magtartartar da, ay se da nán kaggína, “Napiya dín ya panggap mu nga inumbet.” ⁵“Ò,” nán tu Samuel nga nesungbát. “Inumbet tà a magdátun ke APU. Ay

túya, magsagána kayu se kayu kumíwid kiyà nga mawe magdátun.” Ay sinengán na tu Jesse se datu annánà kitu panagdalus da kadatu baggi da, ay se nada inayabán na mawe magdátun ke APU.

⁶Ay kane nakadatang da, ay nasingan tu Samuel tu Eliab. Ay nán na kitu uray na, “Kurug la a nga ittu idi ya píli ne APU.” ⁷May nán ne APU kaggína, “Akkan mu ittu sin-sinnan ya singan na se kinasáway na, ta akkan aggína ya píli ku. Ta akkan ya sisinnán da tolay ya sisinnán ku. Ta daya tolay, ay ittu da la sin-sinnan ya amin-lasi ki tolay, may nu e APU, ay ya púsu na tolay ya sisinnán na.” ⁸Ay se yala inayabán tu Jesse tu Abinadab nga magpassingan kitu Samuel. May “Akkan aggína ya píli ne APU,” nán tu Samuel. ⁹Ay se yala nesarunu tu Jesse tu Shamma. May “Akkan pe aggína ya píli ne APU,” nán tu Samuel. ¹⁰Ay pinapan tu Jesse datu pittu wa pútut na nga magpassingan kitu Samuel. May nán tu Samuel kitu Jesse, “Awan nala kaggída ya píli ne APU.” ¹¹Ay se yala nán tu Samuel kitu Jesse, “Ittu agkà ngámin dedi yin daya annánà mu ta?” “Atán pikam ya udiyán, may atán magtagasíngan kadatu karneru mi,” nán tu Jesse. Ay tútu nán tu Samuel, “Mawe mu paayabán nin, ta akkan tada malpás ya kuwaan tada panda ki ilalbet na.” ¹²Ay díkod pinaayabán tu Jesse tu David. Dag-daggáng nga natáram tutu wala tu David, se napiya datu mata na. Ay tútu nán ne APU kitu Samuel, “Aggína ya píli ku. Ipuwán mu win ka denu.” ¹³Ay díkod inalà tu Samuel tu denu se na inipuwán tu David kitu àráng datu wawwági na. Ay nanggayát kitun, ay naalubuwán ki Ispiritu ne APU tu David. Ay se yala nagulli tu Samuel ka Rama.

Ya nagsirbi tu David kitu Saul

¹⁴Nagtálaw ya Ispiritu ne APU kitu Saul. Ay se la neparob ne APU ya isa nga nadakè a ispiritu, nga magparígát kaggína. ¹⁵Ay nán datu asassu natu Saul kaggína, “Ya ispiritu nga neparob ne Dios ya magparígát kikaw. ¹⁶Ay nu piyám ápu, ay magsápul kami ka nalaing nga magtukár ka arpa. Ta senu nu riribuan naka ya nadakè a ispiritu, ay magtukár, ay pumiya ya uray mu.” ¹⁷“Ara nu lugud, mawe kayu magsápul ka nalaing magtukár ka arpa, ay se nu ilbet kídi,” nán tu Saul kadatu bobonan na. ¹⁸Ay nán natu isa nga asassu, “Nasingan ku nga nalaing magtukár ka arpa tu isa kadatu annánà ne Jesse nga iBetlehem. Narungat pe se nalaing ki gubát. Nalaing pe ki aggun-úni na, ay se nataráki nga laláki. Ay abul-bulunan

pe ne APU.” ¹⁹ Ay díkod nangibon tu Saul kadatu asassu na nga mangagi ke Jesse nga ipàrob na kaggína nge David nga an-anà na nga pára pastu na ka karneru. ²⁰ Ay díkod pinapan kurug tu Jesse tu pútut na nga David ka giyán tu Saul. Nangitakay ka adu wa sinápáy ki isa nga asnu, se bási nga nippáy ki lálát ta aggippayán, ay se uwad pe isa nga urbun kalding nga pidde na ke David ke Saul. ²¹ Ay díkod nawe tu David nga magsirbi ke Saul. Ay pà-pàgan tutu wala Saul tu David. Ay díkod aggína ngin tu pára agtu kadatu iggugubát na. ²² Ay nangibon manin tu Saul ka giyán tu Jesse nga mangikagi nga piyán na nu mag-agyán nala ngin tu David ka giyán na, ta naangammán tutu wala kaggína. ²³ Ay nu riribuan natu ispiritu nga gayát ke Dios nge Saul, ay magtukár tu David kitu arpa na, ay magtálaw tu ispiritu, se pumiya pe yin tu uray na.

Tu nagkárít tu Goliat kadatu iIsrael

17 Nagguurnung datu suldádu datu Filisteo ka Soco, isa nga íli na Juda. Magsag-sagána da nga makigubát. Nagkampu da kitu nagbátán na Soco se Azeka ka Efes-dammim. ² Ay de Saul se datu suldádu na nga iIsrael, ay nagkampu da kitu tanáp ka Ela. Nakasagána da pe nga makigubát kadatu Filisteo. ³ Ay díkod nagdammáng nga bantay tu giyán datu Filisteo se datu iIsrael; lúung ngala tu nagbátán da. ⁴ Ay uwad isa nga nalain, nga makigubát kadatu Filisteo, nga taga Gat, nga nagnágan ka Goliat. Lumawán kitu kampu da nga kumárit kadatu iIsrael. Tagge tallu mitru tu kasáway na! ⁵ Nakahelmet ka bága, ay se tu takkab gútù na, ay nàwa pe ka bága nga limma púlu se pittu kílu tu dammat na. ⁶ Ay datu salukkop na bingil na se lappu na, ay bága pe. Ay tu singál na nga nakaaday ki abága na, ay nàwa pe ka bága. ⁷ Ay tu tuúlán natu singál na, ay nàag tutu wala, ay se tu mayán na nga balayyáng, ay moli pittu kílu tu dammat na. Magin-inunna kaggína tu pára agtu kitu kalátag na. ⁸ Ay nagsíkád tu Goliat, ay se na sar-saráwan datu iIsrael nga nán na, “Masápul agpà ta, nga maggugubát tada ngámin? Filisteo wà mà, ay bobonan nakayu wala ne Saul. Mamíli kayu ka isa ngala kadakayu nga makipatay kiyà. ⁹ Ay nu mapatay nà, ay magbalin kami ka asassu nu. Ngamay nu mapatay ku, ay dakayu ya magbalin ka asassu mi. ¹⁰ Ara! Túyán ya kárit ku kadakayu wa iIsrael kídí. Mangipàrob kayu ka isa kadakayu kídí, ta magpatay kami.”

¹¹ Ay kane magina tu Saul se datu suldádu na tu kinagi na, ay naglamma da, se nagansing da tutu wala.

Nawe tu David kitu kampu de Saul

¹² Tu David ay pútut na isa nga tolay nga nagnágan ka Jesse, nga taga Efrata ka Betlehem ka Juda. Walu datu pútut tu Jesse nga pabeg da lalláki. Làlakay yin kitun na nagári natu Saul. ¹³ Datu tallu wa manákam nga pútut tu Jesse, ay nebulun da kitu Saul nga mawe makigubát; tu Eliab tu manákam, ay se la tu Abinadab, ay se tu Shamma tu mekàlu. ¹⁴ Ay tu David tu udiyán da. Ay datu tallu nga wawwági na, ay atán da kitu paggugubatán na kabulun tu Saul. ¹⁵ Ay tu David, ay magpat-patoli kitu agsirbi na ke Saul, se kitu agpastu na kadatu karneru natu ama da, nga atán ka Betlehem. ¹⁶ Ay tu Goliat, ay appát púlu ngalgaw na ngin na makakárikárit kadatu iIsrael; algaw se gabi.

¹⁷ Ay kitu isa nga algaw, ay nán tu Jesse kitu David, “Karuwan muda mán tuludán datu wawwági mu ka kanan da. Mangalà ka gudduwa langgusti kiya inigúbán na trigo, ay se mangalà ka pe ka sangapúlu wa sinápay. ¹⁸ Mangalà ka pe ka sangapúlu wa tsis ta iddem kitu apu da suldádu. Ammuwan mu pe nu mapà-paanna datu wawwági mu. Mangilbet ka ka pakasinnán ku nga napiya da.”

¹⁹ Ay datu tallu wa annánà tu Jesse se datu ngámin na iIsrael, ay kabulun tu Saul da kitu tanáp ka Ela, nga makigubát kadatu Filisteo. ²⁰ Ay kane pagmakát, ay nasápa tu David nga ginumniya, ay se na pinatagasinnán datu karneru da ka sabáli. Ay se yala nawe kitu kampu datu iIsrael nga sikkaagtu kadatu akakkanan na pára kadatu wawwági na, nga ummán kitu kinagi tu Jesse kaggína. Ay kane dumatang, ay ittu pe yin tu ilallowán datu suldádu na Israel nga makas-asáraw wa mawe makigubát. ²¹ Ay nagàráng ngin datu suldádu wa iIsrael se datu suldádu wa Filisteo. Nakasagána da ngin na maggugubát. ²² Ay tútu nebansi tu David datu netúgut na nga kak-kanan kitu pakammuwan datu suldádu kadatu masap-sápul da. Ay se yala nawe na kumustaan datu wawwági na. ²³ Ay kitu akiam-amomán na kaggída, ay nagpanin-àráng kadatu Filisteo tu Goliat nga iGat nga kalaingán da nga makigub-gubát. Ay se na nga karítan datu iIsrael. Isárasáraw na manin datu kag-kagiyan na kadatu iIsrael. Ay tútu nagina tu David. ²⁴ Ay kane masingan datu iIsrael tu Goliat,

ay nagtatálaw da ki ansing da tutu wala kaggína. ²⁵ Ay nán datu iIsrael kitu isaisa kaggída, “Sinnan nu kod ya tolay kiyán! Karítan nitta manin na iIsrael. Ya tolay ya makapatay kaggína, ay tangdánan naya ári ka abay tutu wala. Akkan nala yán, ta ipaatáwa na pe ya babbalásang na kaggína. Ay akkan da pe magbáyad nga magkukobung ka buis da ka Israel.” ²⁶ Ay tútu sinaludsud tu David kadatu suldádu wa adanni kaggína, “Nágan na kanu ya tangdán naya makapatay kiyán na Filisteo, ta senu makusap pin kiya angirup-rupát na ki Israel? Se iinna yán na tolay ta, nga áwan na diyos, tura na irup-rupát tala daya suldádu naya sibbiyág ga Dios?” ²⁷ Ay tútu kinagi da kaggína tu tangdán naya makapatay ke Goliat.

²⁸ Ay kane magína natu Eliab nga manákam ma wagi tu David tu akiam-amomán na kadatu suldádu, ay nalúsaw, nga nán na, “Nágan na kuk-kuwaan mu kídì? Tura mu pinanáwan datu karneru? Iinna lugud din ya magtagasíngan kaggída? Nadakè kammala ya lam-lamtan mu! Magkidáyaw wala nga! Piyán mu kammala ngin nin ya magbúya ki gubát. Ittu yán!” ²⁹ Ay nán tu David nga nesungbát, “Inna pe ya kinuwa ku ta? Nagsaludsud dà mà ala a!” ³⁰ Ay se la naglikud kitu wagi na, se nagsaludsud manin kitu isa. May páda na kam tu sungbát da kaggína.

³¹ Ay nammuwán tu Saul tu agsal-saludsud tu David. Ay díkod pinaayabán na tu David. ³² Ay nán tu David kitu Saul, “Akkan kayu magansing kiyán nga Filisteo. Ta iyà ya mawe makipatay kaggína!” ³³ Ay nán tu Saul nga nesungbát, “Ra mu la mabaal ya lumában ki Filisteo kiyán! Nanggayát kitu kabittì na, ay suldádu yanin. Ay nabagu ka pikam!” ³⁴ May nán tu David, “Iyà, ápu, ya magtag-tagasíngan kadaya karneru ne ama. Ay nu atán láyon onu ber nga manugkam ka isa nga urbun, ³⁵ ay aplan ku se ku baútan, ay se ku pultan ya urbun kaggína. Ay nu darupan nà, ay tàman ku ki bùlaw na, ay se ku báubáut panda ki katay na. ³⁶ Apu, nakapatay yà in kada láyon se ber. Ay nu màwa ku yán, ay annung ku pe kuwaan yán kiya áwan diyos nga Filisteo kiyán, nga mangirupát kadaya suldádu naya sibbiyág ga Dios. ³⁷ Nge APU nga nangisalákan se nangigdù kiyà kadaya láyon se ber, ay aggína pe ya nangigdù kiyà kiyán na Filisteo!” nán tu David. Ay díkod nán tu Saul, “Ara lugud. Mawe ka, ay e APU din ya mamulun kikaw.” ³⁸ Ay se yala nesúut tu Saul ke David datu iggugubát na. Nippáy na tu helmet na nga bága kitu úlu David, ay se na nesúut tu takkab gútù kaggína. ³⁹ Ay se na netàlikád tu ampiláng, ay se na ramanán tu manalen, may akkan makadalen, ta áwan na pikam nangusár kadatun.

Ay tútu nán na kitu Saul, “Akkan ku málà ya makigubát ki ummán kídi na. Akkan ku kapenamán dedi.” Ay tútu nippà nada kammin. ⁴⁰ Ay se na inalà tu ittatàdukud na nga magpastu ka karneru, ay se la nawe namídit ka limma nga nenár ra batu kitu awweg, se na nippáy kitu bulsa na. Im-immán na pe yin tu isling na, ay se la nga umadanni kitu Goliat.

Tu nammatay tu David kitu Goliat

⁴¹ Ay tu Goliat se tu pára agtu na kitu kalátag na nga magin-inunna kaggína, ay umadanni da pe kitu David. ⁴² Ay kane masingan na tu David, ay negalagalà na ta natáram mala nga bag-bagu nga panagdaggangan tu murang na. ⁴³ “Pátim, gane, nu átu wà ala, ta tura tàdukud dala ya ippapatay mu.” Ay se na gedán tu David ki ngágan datu diy-diyos na. ⁴⁴ Ay se na nán kitu David, “Umbet ka kídi, ta ipakkán ku kadaya an-anù se kadaya alsádu wa ulolag ya baggi mu.” ⁴⁵ Ay nán tu David nga nesungbát, “Ampiláng se say-áng se singál daya usár mu wa makipatay kiyà. Ngamay makipatay yà kikaw ki ngágan ne APU nga Mannakabalin ki Ngámin, nga Dios daya suldádu na Israel nga irup-rupát mu. ⁴⁶ Idde naka ne APU kiyà kídi na nga algaw. Ay patayan taka se taka kaddagán. Ay se ku ipakkán ya baggi mu kadaya an-anù se daya alsádu wa ulolag, ta senu mammuwán daya ngámin tolay ki kalawagán nga atán ya Dios na Israel! ⁴⁷ Ay se mammuwán daya ngámin na atán kídi, nga akkan masápul ne APU ya ampiláng, se say-áng ki anngisalákan na kadaya tolay na. Ta idi nga gubát ay gubát ne APU. Ipaábà nakayu ngámin kadakami.”

⁴⁸ Ay kane umadanni tu Goliat kitu David, ay nanagtág pe tu David nga sumabat kaggína. ⁴⁹ Nangalà ka batu kitu bulsa na, se na nemayán kitu isling na, se na inisling tu Goliat. Ay nippáy kitu kíday na. Ay netamal tu batu kitu kíday na, ay tútu nekálin nala nga nepalakab tu Goliat. ⁵⁰ Ay díkod inábà tu David tu Goliat ki isling se batu wala. Awan na nga ampiláng. ⁵¹ Ay tútu nanagtág tu David nga nawe kitu giyán tu Goliat, se nagsíkád kitu útun na, ay se na inásut tu ampiláng tu Goliat, ay se na kindagán. Ay kane masingan datu Filisteo nga natay tu kalaingán kaggída nga makigubát, ay nagtatagtág da nga nagtatálaw. ⁵² Ay tútu nakas-asáraw datu suldádu wa iIsrael se iJuda, se da impal datu Filisteo panda ka Gat se kitu ruwángan na Ekron. Agkewaren nala datu natay nga Filisteo kitu dad-dalenán ka Shaaraim panda ka Gat se Ekron. ⁵³ Ay se yala nagulli

datu iIsrael nga nagappal kadatu Filisteo, se da nawe kitu kampu datu Filisteo nga nagarisamsam kadatu kuw-kuwa da. ⁵⁴Inalà tu David tu úlu tu Goliat, se na nippan ka Jerusalem. Ngamay nesirù na datu iggugubát tu Goliat kitu báwi na.

⁵⁵Ay kitu sisinnán tu Saul tu David kitu ipappan na ngin na mawe makipatay kitu Goliat, ay sinaludsud na kitu Abner nga apu datu suldádu: “Inna ya makin-pútut kiyán na bag-bagu?” “Akkan ku pe ammu, apu ári,” nán tu Abner. ⁵⁶“Ammuwám a lugud nu inna ya makin-an-anà kaggína,” nán tu Saul. ⁵⁷Ay kane magulli tu David nga gayát namatay kitu Goliat, ay inayabán tu Abner ka giyán tu Saul. Ag-agtu tu David tu úlu tu Goliat! ⁵⁸Ay nán tu Saul kaggína, “Ugu, inna ya makin-an-anà kikaw?” nán na. “An-anà nà ne Jesse nga iBetlehem, ápu ári,” nán na.

Tu David se tu Jonatan

18 Ay kane mabalin tu David nga nakiamomán kitu Saul, ay nagam-ammu da se tu Jonatan nga pútut tu Saul. Ay nagkopun da tutu wala nga dágu. Abay tutu wala pà nang tu aminya tu Jonatan kitu David; ummán kitu aminya na kitu baggi na. ²Ay nanggayát kitun, ay akkan nin pinapan tu Saul tu David ka balay da. ³Ay gapu kitu amminya tutu wala tu Jonatan kitu David, ay sinipataán da tu agkopun da. ⁴Ay se yala linàbu tu Jonatan tu bádu na nga adaddu, ay se na nidde kitu David. Nidde na pe datu iggugubát na kaggína; tu ampiláng na, tu bú tug na, se itu sinturon na nga makigubát. ⁵Ay oray kawà na tu pagpapannán tu Saul kitu David, ay napiya peyang tu pagbalinán nату kuwaan na. Ay tútu pinagbalin tu Saul tu David ka apu datu suldádu na. Ay pinatag datu ngámin tolay se datu bobonan tu Saul idi nga kinuwa na.

Mangabugu tu Saul kitu David

⁶Ay kane magguulli datu iIsrael lin kadatu babalay da kane mapatay tu David tu Goliat, ay ngámin datu babbay kadatu íli, ay sinabat da tu Ari Saul. Nagkan-kansiyon se nagsal-sála nga magtuk-tukár da ka tamburin se líra. ⁷Ay tu idi tu ikan-kansiyon da:

“Riníbu ya pinatay ne Saul,
may agsangapúlu wa riníbu ya pinatay ne David!”

⁸Lùsawan tu Saul tu nagìna na. Ay tútu nakarungat tutu wala. Nán na, “Agsasangapúlu wa riníbu ya nán da nga pinatay ne David, ay riníbu wala ya nán da nga pinatay ku! Kúráng ngala ya amagbalin da kaggína ka ári.”

⁹Ay díkod nanggayát kitun, ay sisímán tu Saul tu David.

¹⁰Ay kane kaláwa natun, ay netur-turayán natu nadakè a ispiritu nga nepàrob ne Dios kitu Saul. Tútu nagbalin ka ummán ka allut kitu balay na mismu. Ay tu David, ay uwad da magtuk-tukár kitu líra na, ta ittu tu kuk-kuwaan na ki inal Gaw. Ay tu Saul ay sikkiikkam ka say-áng; ¹¹ay kintatán na ngala nga sinay-áng tu David, ta ipátù na kitu dingding nga nán na, may namidduwa nga nekagsit natu David.

¹²Magansing tu Saul kitu David, ta ammu na nga abul-bulunan ne APU, may nigsán na nge Saul lin. ¹³Ay tútu pinatálaw ne Saul tu David. Pinagbalin na ka apu da maríbu wa suldádu. Kabulun natu David da nu lumawán, ay kabulun nada kammin na magulli. ¹⁴Ay oray nágan kuwaan tu David, ay napiya ya kàwaán na, áta ab-abul-bulunan ne APU. ¹⁵Ay kane masingan tu Saul idi, ay naturun tu ansing na kaggína. ¹⁶Ngamay ngámin datu iIsrael se iJuda, ay pàgan da tu David, áta ammu da nga nu mawe makigubát, ay magulli kammin na nangàbà.

Inatawán tu David tu an-anà tu Saul

¹⁷Ay kane isa ngalgaw, ay nán tu Saul kitu David, “Ipaatáwà kikaw nge Merab nga manákam ma an-anà ku. Ngamay masápul la ipassingan mu nga naturad ka. Ikaw ya makigubát kadaya kagubát ne APU.” Kinagi ne Saul tun ta nán na ki lammát na nga, “Akkan masápul nga iyà ya mamatay kaggína; daya Filisteo ya mangwa kiyán.” ¹⁸Ay nán tu David, “Iinna ngà kuma ngala ta, nga magbalin ka manúgáng na ári? Ay ur-úray kami yala nga pamilya.” ¹⁹May kane umbet tu oras nga angngatáwa tu David kitu Merab kuma, ay nepaatáwa ne Saul mán kammin kitu Adriel nga iMehola.

²⁰Ay tu Mical nga an-anà pe tu Saul, ay melug kitu David. Kane mammuwán tu Saul tun, ay naganggam. ²¹Nán na kitu uray na, “Ipaatáwà nge Mical kaggína, ta aggína ya kuwaan ku ka árig appán ke David, ta senu daya Filisteo ya mamatay kaggína.” Ay tútu nán na kitu David manin, “Atán pikam waya mu wa magbalin ka manúgáng ku.” ²²Ay se na binílin datu bobonan na nga iparut da tu David se kagiyan da kaggína

nga, “Pàgan naka tutu wala ya ári, ay ummán kami pe,” nán da. Túya ‘Ò’ nán mu win nga magbalin ka manúgáng na,” nán da. ²³ Ay kinagi kurug datu bobonan datun ke David. Ay nán na kaggída, “Ur-úray la kadi ya magbalin ka manúgáng na ári! Isa ngà pe yala nga napubri se áwan sáasáad da tolay.” ²⁴ Ay díkod kinagi datu bobonan tu Saul tun na kinagi ne David. ²⁵ Ay tútu nán tu Saul kaggída, “Kagiyan nu ke David nga ya tádug ga piyán ku, ay magatut ta lublub na untù na kuwa da Filisteo! ‘Piyán nala ya makabálat kadaya kalínga na,’ nán nu,” nán na. Ya atán kitu lammat tu Saul, ay mapatay datu Filisteo tu David. ²⁶ Ay kane kagiyan datu bobonan tu Saul tun, ay nagpatag tu David, ta magbalin nin ka manúgáng na ári. Ay díkod sakbay nga umbet tu nìdang nga oras nga aggaattáwa da, ²⁷ ay nawe rinaut de David se datu suldádu na datu Filisteo. Ay nakapatay da ka duwa gatut ta Filisteo. Ay inalàan tu David datu lublub na untù datu kuwa datu natay, ay se na nilbet tu kustu wa bíláng kitu ári. Ay tútu nepaatáwa tu Saul tu Mical kitu David. ²⁸ Ay kane mammuwán tu Saul nga ab-abul-bulunan ne APU tu David, ay se piyán tutu wala tu Mical tu David, ²⁹ ay naturun pà nang ngin tu aggansing na kitu David. Ay nebíláng na tu David ka kalínga na ki báyat na nagbiyág na.

³⁰ Nagtul-túluy tu gubát datu Filisteo se datu iIsrael. Ay káda rumaut datu Filisteo, ay tu David tu mangábà. Ad-adu tu nangngábà tu David may datu ngámin na tolay na. Ay díkod nagdin-dinnámag ki ngámin giyán tu ngágan tu David.

Tu ammatay kuma tu Saul kitu David

19 Ay kitu namissán, ay kinagi tu Saul kadatu upisiyál na se tu pútut na nga Jonatan, nga patayan da tu David. May gapu ta pà-pàgan tu Jonatan tu David, ² ay nawe na kinagi kaggína nga nán na, “Piyán naka patayan ne ama. Ay túya mawe ka nga magsirù nu pagmakát kaláwa. Magsápul ka ka nasirù tutu wala nga giyán, ay magyán ka ngala kitúni. ³ Ayabán ku we ama kitúni, ay se ku amomanán panggap kikaw. Kagiyan ku kikaw nu nágan naya mammuwán ku kaggína.” ⁴ Ay díkod napiya kurug datu kinag-kagi natu Jonatan kitu ama na panggap kitu David. Ay nán na, “Ama, taanna, tura mu piyán patayan ne David, ay áwan na mà wayya nga kinuwa nga nadakè kikaw? Nakaseng pay a kikaw daya

ngámin na kinuw-kuwa na.”⁵ Nepusta na ngala ya biyág na kitu nakipatay na kitu Filisteo nga Goliat. Ay pinangábà ne APU daya ngámin na ilIsrael kitun. Nagpatag ka mà kitun. Ay taanna ngin, tura mu piyán patayan ne David, nga áwan bas-básul la tolay?”⁶ Ginina tu Saul tu kinagi tu Jonatan. Ay tútu nagsipata nga nán na, “Ki ngágan ne APU nga sibbiyág, áwan ya mamatay ke David.”⁷ Ay tútu kirrawán tu Jonatan tu David, ay se na kinagi kaggína ngámin datu kinag-kagi natu ama na. Ay se na nippan tu David kitu giyán natu ári. Ay nagsirbi manin tu David kitu Ari Saul nga ummán kitu dáti.

⁸Ay uwad manin tu gubát kitun. Nawe tu David nga nakigubát kadatu Filisteo. Ay adu tutu wala datu pinatayán na kaggída, ay tútu nagtatálaw da.

⁹Ay kitu isa ngalgaw, atán tu Saul la magtutúgaw kitu balay na nga sikkiikkam ka say-áng. Ay napatáyán manin kitu nadakè a ispiritu nga nepàrob ne APU. Ay tu David ay uwad da magtùtukár kitu arpa na. ¹⁰Ay se yala kintatán tu Saul nga sinay-áng tu David, ta ipátu na kuma kitu dingding. May nekagsit manin tu David, ay se la nagtálaw manin kitun na gabi.

¹¹Ay kitun kam ma gabi, ay pinabantayán tu Saul tu balay tu David, ta palánu na nga patayan nu pagmakát. Ay tútu nán tu Mical kitu David, “Nu akkan ka magtálaw kídi nga gabi, ay matay ka kaláwa.” ¹²Ay tútu nepudsar tu Mical tu David kitu lamdáwan, ay se la nagbarráw. ¹³Ay se la nangalà tu Mical ka rebultu, ay se na nepidda kitu káma. Nepungán na ki dùdut kalding, ay se na inultán. ¹⁴Ay kane umbet datu suldádu tu Saul nga maniliw kitu David, ay nán tu Mical kaggída, “Atán na magtakit.” ¹⁵May pinagulli tu Saul datu suldádu na se na pasingan kaggída mismu tu David, nga nán na, “Ilbet nu kídi kitu káma na, ta senu mapatay ku.” ¹⁶Ay kane magulli da ngin na mawe mangkát kitu David, ay rebultu gáyám tu nepipidda kitu káma nga nakapungán ka dùdut kalding. ¹⁷Ay tútu nán tu Saul kitu Mical, “Taanna, tura nà inug-og? Tura mu pinatálaw ya kalínga ku?” Ay nán tu Mical nga summungbát, “Patayan nà mà nu akkan ku sengán na magtálaw.”

¹⁸Ay kane makapagbarráw tu David, ay nawe ka giyán tu Samuel ka Rama. Kinagi na kaggína ngámin datu kinuw-kuwa tu Saul kaggína. Ay se dala nawe nga duwa ka Nayot. ¹⁹Ay uwad nangipakammu kitu Saul nga atán tu David ka Nayot ka Rama. ²⁰Ay tútu nangibon kadatu suldádu

na nga mawe maniliw kitu David. May kane makadatang da ka Rama, ay nasingan da datu profeta nga magbàbànan. Ay tu Samuel tu mangiapu kaggída. Ay se yala napatàyán pe yin ki Ispiritu ne Dios datu nebon tu Saul. Ay tútu nagbàbànan da pe yin. ²¹ Ay kane madámag tu Saul tun na nàwa, ay nangibon manin ka sabáli nga suldádu, may páda na kam pe tu nàwa kaggída. Ay nangibon manin ka mekàlu nga grúpu, ngamay páda na pe tu nàwa kaggída. ²² Ay díkod tu Saul lin mismu tu nawe ka Rama. Ay kane dumatang kitu giyán natu bubun ka Secu, ay nán na, “Wà na giyán de Samuel se David?” Ay “Atán da ka Nayot ka Rama,” nán tu isa nga tolay. ²³ Ay kitu agdal-dalen natu Saul nga mameyag ka Nayot ka Rama, ay napatàyán pe ki Ispiritu ne Dios. Ay díkod nagbàbànan pe yin panda kitu nedaddatang na ka Nayot. ²⁴ Linàbu na pe tu bádu na, ay se yala nagbàbànan kitu àráng tu Samuel. Nagtang-tangagabi se nagtang-tangalgaw wa nagid-idda kitu lusà a áwan na badubádu. Ay ittu idi tu nanggayatán natu makag-kagi nga, “Profeta agkà pe yin ne Saul ta?”

Sinengán tu Jonatan tu David

20 Ay nagtálaw tu David ka Nayot nga sákup na Rama, se yala nawe ka giyán tu Jonatan, ay se na nán, “Nágan na tutu wala ya kinuwa ku ta? Nágan naya básul ku ke ama mu? Taanna, tura nà piyán patayan?” nán na. ² “Akkan màwa yán!” nán tu Jonatan. “Akkan ka matay. Ngámin na tali kuwaan ne ama, ay ipakammu nada kiyà, napatag da mán onu ur-úray. Túya ammù nga akkan isirù ne ama ya panggap kídi. Akkan kurug ya nán mu.” ³ Ay nán tu David nga nesungbát, “Ammu na ama mu nga magkopun ta tutu wala, ay túya akkan na nga kagiyam kikaw ya palánu na nga mamatay kiyà. Ta akkan na piyán nu magpannakit ka. May kurug ya nán ku kikaw. Ammu ne APU, nga adanni tutu wala ya pannakatay kiyà.” ⁴ Ay tútu nán tu Jonatan kitu David, “Kagiyam mala ya piyám nga kuwaan ku, ta kuwaan ku oray nágan na.” ⁵ Ay nán tu David nga nesungbát, “Nu kaláwa ay silibráran tada ya Piyasta na Baru wa Búlán. Ay meduwa ngà kuma nga mangán kiya ári. May palubúsán nà, ta mawe yà a magsirù ki sir-sirát panda ki gabi na mekàlu wa algaw. ⁶ Ay nu sapúlan nà ama mu, ay kagiyam nga ‘Nakipalúbus kiyà nga mawe ka babalay da ka Betlehem, ta atán kanu ya dinnagun na agdátun da nga tangapamilyaán.’ ⁷ Ay nu,

‘Napiya a,’ nán na, ay áwan ku wa iamà. Ngamay nu malùsaw, ay ammu ta nga nadakè ya palánu na. ⁸Túya pangaásim agpà, opun ta sengán nà, ta sinipataán ta ki àráng ne APU idi nga agkopun ta. Ngamay nu nakabásul là kurug, ay ikaw win mismu ya mamatay kiyà. Akkan nà masápul ipapatay pikam ke ama mu.” ⁹Ay nán tu Jonatan, “Akkan màwa yán! Ta nu ammù nga atán palánu ne ama nga mamatay kikaw, ay kagiyan ku nga dágus kikaw.” ¹⁰“Ay nágan na lugud ya pakammuwán ku nu malùsaw ya ama mu ki sungbát na kikaw?” nán tu David. ¹¹Ay nán tu Jonatan, “Dádin kitúni sir-sirát.” Ay tútu nawe da nga duwa. ¹²Ay se yala nán tu Jonatan kitu David, “Ikari ki ngágan ne APU nga Dios na Israel, nga ki ummán kídi nga oras nu kaláwa, onu tangalawán, amomanán ku we ama. Ay nu napiya ya ur-uray na kikaw, ay ipakammù kikaw. ¹³Ngamay nu nadakè ya palánu ne ama kikaw, wayya ku la nga akkan kagiyan kikaw, ta senu makatálaw ka nga áwan kàwaán. Ay nu akkan ku kagiyan kikaw, ay nadammat din ya kapánis ku ke APU. Ay e APU din nala ya mamul-bulun kikaw, ummán kitu namul-bulun na ke ama kitun. ¹⁴Ki kasibbiyág ku, ay ipassingan mu din ya aminyám tutu wala kiyà nga ummán ki aminya ne APU. Ngamay nu matay yà, ¹⁵ay akkan mu din ippà ya aminya mu kadaya pamilya ku. Oray mán nu patayan ne APU daya ngámin na kalíngam kídi kalawagán, ¹⁶ay akkan din mippà ya nagkariyán ta. Rapúnan din ne APU daya kalínga ne David.” ¹⁷Ay se yala pinagsipata natu Jonatan tu David kiya aminya na kaggína, ta pà-pàgan na pà nang tu David nga ummán kitu aminya na kitu baggi na.

¹⁸Ay se yala nán manin tu Jonatan kitu David, “Kaláwa tu anggayát naya Piyasta na Baru Búlán. Ay aw-awanan mika, ta áwan magtugaw kitu tugaw mu. ¹⁹Ay nu tangalawán, ay mim-ímad tutu wala ya kaáwan mu. May mawe ka manin magsirù kitu nagsiruán mu kitun ki likud datu nabuntun na batu. ²⁰Umbet tà, ay se yà a bumútug kitu bíkat datu batu, nga ummán ka atán gang-gangngatan ku. ²¹Ay se la atán ibon ku wa an-anà a mawe mangalà kadaya mayán naya bítug ku. Ay nu nán ku kaggína nga ‘Sapúlan mu daya mayán bítug ki panin bíkat mu,’ nu nán ku, ay umbet ka. Ta isipatà ke APU nga sibbiyág, nga áwan nadakè a màwa kikaw, ay túya áwan mu masápul la ikansing. ²²Ngamay nu nán ku ki an-anà a ‘Sapúlan mu datu mayán bítug kiya likud mu,’ ay magtálaw ka ta pataláwan naka ne APU. ²³Ay nu mepanggap kitu nagkariyán ta nga duwa, ay e APU ngala ya makammu ka áwan panda.”

²⁴ Ay díkod nawe nagsirù tu David kitu sir-sirát. Ay kane manggayát tu Piyasta na Baru Búlán, ay nagtugaw tu ári nga mangán. ²⁵ Ay nagtugaw kitu gagángay nga agtutúgawán na nga mangán, kitu pane ka dingding; kadungu na tu Jonatan se tu Abner. Ngamay áwan tu David kitu agtugawán na. ²⁶ Awan kinag-kagi tu Saul panggap kitu David kitun na algaw. Ta nán na kitu uray na nga ‘Get atán ya nàwa tu David nga namaragit kaggína, túya akkan mekari mangán kídi na.’ ²⁷ May kitu sumarunu nga algaw, ay áwan pikam tu David kitu tugaw na. Ay tútu nán Saul kitu Jonatan, “Taanna, tura áwan tu pútut tu Jesse nga mepangán kadátada kídi na? Ay oray pe kagedamen, ay áwan?” ²⁸ Ay tútu nán tu Jonatan nga nesungbát, “Nagpakáda nge David kiyà nga mawe ka Betlehem. ²⁹ Nán na nga magdátun datu akkobung na kitu íli, ay palbetan da kanu. Túya, ‘Pangaásim ta palubúsán nà agpà nga mawe maggagáyam kadatu akkobung ku,’ nán na kiyà. Ay túya gapu na nga áwan kiya tugaw na kídi tebol.”

³⁰ Ay tútu nalùsaw tutu wala tu Saul kitu Jonatan nga nán na, “Inagdakè mu wa an-anà! Ammù in kídi nga paneyán mu ya an-anà ne Jesse kiyán! Iap-appat mu ya baggi mu kampela ngin, se ya ina mu! ³¹ Ta basta sibbiyág ya pútut ne Jesse kiyán, ay akkan ka makapagári. Túya mawe mu alà, ta masápul matay!” ³² Ay nán tu Jonatan, “Nágan tutu wala ya kinuwa na ta, tura masápul matay?” ³³ Gapu kitu rungat tutu wala tu Saul, ay siningál na tu Jonatan ta patayan na kuma. Ay díkod nammuwán tutu wala tu Jonatan nga piyán kurug patayan tu ama na tu David. ³⁴ Ay se yala nagtálaw tu Jonatan kitu tebol. Akkan tagge nangán nin kitu mekàduwa nga algaw natu Piyasta na Baru Búlán, ta nagpannakit tutu wala gapu kitu nakap-appat nga kinag-kagi natu ama na mepanggap ke David.

³⁵ Ay kane pagmakát, ay nawe kitu giyán nga nagturuwán da nga pagsinnán se tu David; kabulun na tu isa nga an-anà. ³⁶ Ay nán na kitu an-anà, “Mawem tagtágan daya mayán bútag nga ibútag ku, gane.” Ay kane managtág gin tu an-anà, ay nebútag tu Jonatan pe yin datu bútag na kitu pameyaggán tu an-anà. ³⁷ Ay kane dumatang tu an-anà kitu giyán na nagdittagán natu mayán bútag, ay nán tu Jonatan nga nesáraw, “Atán ki pane kannán pikam kikaw tu mayán na bútag! ³⁸ Ara, karuwan muda alà!” Ay díkod inalà natu an-anà datu mayán bútag, ay se nagulli kitu giyán natu apu na. ³⁹ Awan am-ammu natu an-anà panggap kitu mà-màwa; tittu de David se tu Jonatan tu makammu. ⁴⁰ Ay se yala nidde tu Jonatan

tu bútag se datu mayán bútag na kitu an-anà, ay se na pinapan nin ka íli. ⁴¹ Ay kane áwan tu an-anà in, ay lummawán pe nga dágus tu David kitu nagsiruán na, ay se yala nagukkab kitu lusà nga namìlu kitu àràng tu Jonatan. Ay nagginnàbal da nga sumángit; ay napalotán tu sangit tu David. ⁴² Ay se yala nán tu Jonatan kitu David, “Ara, mawe ka lugud din. E APU din nala ya mangpapiya ki uray mu. Oray ta atán mà tu nagkariyán ta ki ngágan ne APU. Aggína din ya makammu kadàta nga duwa, se kadaya gakagaka ta ka áwan panda.” Ay se yala nagtálaw tu David, ay nagulli pe yin tu Jonatan ka balay da.

Nawe tu David ka Nob

21 Ay nawe tu David ka Nob nga giyán tu Ahimelec nga pádi. Ay magtartartar tu Ahimelec nga summabat kitu David. Ay se na nán, “Taanna, tura ka sissa? Tura mu áwan na kabulun?” ² Ay nán tu David, “Atán ya nebon na ári kiyà. Ay piyán na nu áwan ya makam-ammu, ay se nu nágan na ya gákat ku kanedi. Kinagì pe yin kadaya tolay ku nu ka wàna ya pagtatammuwán mi. ³ Awan nala makkán kiyán? Iddán nà mán ka limma bukal la sinápáy, onu inna kiyán na makkán.” ⁴ Ay nán tu pádi, “Awan sabáli nga sinápáy kiddi na. Sittu ya sinápáy ya nedátun ya atán. Annung ku idde kadakayu se daya tolay mu, nu akkan da neallay ka babay daya tolay mu.” ⁵ Ay nán tu David, “Akkan ka malídug, ta kannawan mi ya meallay kada babbay nu atán ya mawe mi igákat. Nadalus da nu atán kapannán mi, ay tàwán kam kiddi na nga napatag ya gákat mi.” ⁶ Ay gapu ta áwan sabáli nga makkán nin, ay tútu nidde natu pádi kitu David tu sinápáy ya nedátun ke APU kitu Tabernákulu. Apagsukát da kadatu sinápáy ka baru wa sinápáy kitun na algaw.

⁷ Ay kitun na algaw, ay nepàmu nga atán pe kitúni tu Doeg nga Edomita nga ap-apu datu pára pastu tu Saul ka karneru; inumbet ta magday-dáyaw ke APU.

⁸ Ay nán tu David kitu Ahimelec, “Awan mu wala nga ampiláng onu say-áng? Awan ku wa netúgut oray inna nga iggugubát, ta maburung ngà kiya ibon na ári.” ⁹ Ay nán tu Ahimelec nga pádi, “Tu ampiláng ngala natu Goliat nga pinatay mu ka tanáp Ela ya atán kiddi na. Binugut ku ka lúpus se ku nippáy kiyán likud na efod. Mawem alá a nu piyám, ta áwan

mà sabáli.” Ay nán tu David, “Awan ya kapáda nayán. Iddem mán lugud kiyà,” nán na.

¹⁰ Ay nagtálaw tu David kitu Saul kitun na algaw. Nawe ka giyán tu Akis nga ári ka Gat. ¹¹ May namutarán datu tolay tu Ari Akis nge David, ay se da nán, “Di mà e David yán nga ári ka Israel. Aggína tu iday-dáyaw da kitu nagkan-kansiyon se nagsal-sála datu babbay kitun na nán da,

‘ríbu ya pinatayán ne Saul,

may sangapúlu ríbu ya pinatayán ne David.”

¹² Ay nepalammát kammin kitu David tu nagina na, ay tútu nagansing pà nang ngin kitu Akis nga ári ka Gat. ¹³ Ay díkod tu kinuwa na, ay nagpi-allut ta magsur-súrát kanu mà kitu gitap natu ruwángan tu íli, se umarúyut kanu mà tu lúlu na kitu íming na. ¹⁴ Ay díkod nán tu Ari Akis kadatu upisiyál na, “Tura nu nilbet kídi ya tolay kiyán? Bulaw kayu agpà ki allut ta? ¹⁵ Kúráng pikam daya allut kanedi ka nán nu ta? Tura nu nilbet pikam mala yán kídi nga magkun-kuna kiyán ki àráng ku? Itálaw nu kídi yán!”

Tu nepappan tu David ka Adullam

22 Ay nagtálaw tu David ka Gat, se yala nawe kitu isa nga liyáng ka Adullam. Ay kane madámag datu wawwági na se datu akkobung na nga atán kitúni, ay nawe da dinatang. ² Ay se yala nagsasarunu nga inumbet pe datu tolay ya atán riribù, datu atán útáng, se datu atán pagpannakítan. Moli appát gatut ngámin datu tolay ya summúrut. Ay tu David din tu nagbalin ka apu da.

³ Ay se yala nga nawe tu David ka Mizpa nga íli ka Moab. Ay inamomanán na tu ári ka Moab nga nán na, “Pangaásim mán agpà, ápu ári, ta palubúsám nga mag-agyán nala pikam kídi daya mannákam ku, panda ki akammù nu nágan naya palánu ne Dios kiyà.” ⁴ Ay díkod nebansi tu David datu mannákam na kitu giyán tu ári ka Moab. Nag-agyán da ngala kitúni ki báyat natu nag-agyán tu David kitu agsiruán na. ⁵ Ay kitu isa nga algaw, ay nán tu profeta Gad kitu David, “Akkan ka mag-agyán nala kiya agsiruán mu. Mawe ka ka Juda.” Ay tútu nagtálaw kurug tu David kitúni, se la nawe kitu sir-sirát ka Heret.

⁶ Ay isa ngalgaw, atán tu Saul ka bantay ka Gibeá, nga magtutúgaw kitu linung natu káyu wa tamarisko, nga sikkiikkam kitu say-áng na.

Kabulun na datu upisiyál na nga nakapalebute kaggína. Ay nadámag na nga nammuwán da ngin tu giyán tu David se datu tolay na. ⁷ Ay se la nán tu Saul kadatu upisiyál na: “Manggina kayu, dakayu nga iBenjamin! Namnamáan nu agkà a middán nakayu ne David ka tálun onu kaubásan nu? Pagbalinan nakayu kadi ka ap-apu daya suldádu na? ⁸ Ittu agkà yán ta, ya gapu na nga nakikumplut kayu kaggína? Awan kadakayu ya nangikagi kiyà a nakiturátu nge Jonatan nga an-anà ku kiya an-anà ne Jesse. Awan nala kadakayu ya nangisakit kiyà. Nepar-parut na an-anà ku mismu nga patayan nà nga ummán ki palánu na kídi nga algaw, may áwan kadakayu ya nangikagi kiyà.” ⁹ Ay tútu sumungbát tu Doeg nga Edomita, nga nepagsisíkad kadatu tolay ne Saul, nga nán na, “Kitu kakowad ku ka Nob nasingan ku nge David nga nawe kitu giyán ne Ahimelec nga pádi nga pútut tu Ahitub. ¹⁰ Ay nakiamomán pay ye Ahimelec ke APU pára ke David. Ay se na ngala niddán ka makkán, se na nidde pe kaggína tu ampiláng tu Goliat nga Filisteo.” ¹¹ Ay díkod pinaayabán tu Ari Saul tu Ahimelec nga pádi ka Nob, se datu akkobung na, se datu pappádi ka Nob. Ay inumbet da ngámin kitu giyán tu Saul. ¹² Ay nán tu Saul kitu Ahimelec: “Ikaw nga an-anà Ahitub, manggina ka.” “Ò, ápu ári atán nà a maggigina,” nán tu Ahimelec. ¹³ “Taanna, tura ka nakikumplut kiya an-anà ne Jesse? Tura mu niddán ka kanan na, se ispáda na? Taanna, tura mu neamomán ke Dios? Akkan mu ammu ta, nga nagribilde kiyà, ay piyán nà a patayan?” ¹⁴ Ay nán tu Ahimelec nga nesungbát: “Di mu mà a manúgáng nge David, se áwan ya ummán kaggína kadaya ngámin bobonam ki kinamáru na kikaw? Di mà pe aggína ya apu daya magguwardiya kikaw, ay pàgan pe daya akkobung mu? ¹⁵ Akkan mà tittu wala idi ya nakiamomán ku ke Dios pára kaggína! Túya akkan dakami kuma pabasúlan se daya akkobung ku gapu kídi, ápu ári, ta áwan ku tutu wala ammu ki ipadálín mu kiyà.” ¹⁶ Ay nán tu Ari Saul, “Matay ka kurug kídi, Ahimelec, meráman daya ngámin akkobung mu.” ¹⁷ Ay se na nán kadatu guwardiya na nga kataging na, “Ara, patayan nu daya pappádi ne APU, ta kakumplut ne David pe dayán. Ammu da nga nagtálaw, ngamay akkan da kinag-kagi kiyà.” Ngamay maddi datu guwardiya na nga patayan datu pappádi ne APU. ¹⁸ Ay díkod nán tu Saul kitu Doeg, “Ikaw ya mamatay kadaya pappádi!” nán na. Ay pinatay kurug ngámin tu Doeg datu pappádi; walu púlu se limma ngámin tu pinatay na nga sibbabádu kadatu ibbabádu daya pappádi. ¹⁹ Ay se yala nawe tu Saul ka Nob nga íli datu pappádi se na pinatayán datu lalláki,

babbay, se annàna se oray datu maladága kitúni. Pinatayán na pe datu báka da, datu asnu da, se datu kalding se karneru da. ²⁰ May nakatálaw tu Abiatar nga isa kadatu pútut tu Ahimelec. Ay se yala nawe ka giyán tu David. ²¹ Ay kinagi na kitu David nga pinapatay tu Ari Saul datu ngámin na pappádi ne APU. ²² Ay tútu nán tu David kaggína, “Ammu ku win na ikagi nà ne Doeg nga Edomita ke Saul, kane masingan ku kitu Templo. Ay iyà lugud agpà in ya gapuwánan na nekarápun daya ngámin na akkobung mu. ²³ May akkan ka magansing. Mebulun ka ngala kiyà. Ta ya magasippatay kiyà, ay sippatayan naka pe. Akkan ka maan-anu nu kabulun nà,” nán na.

Tu nangisalákan tu David kitu íli Keila

23 Ay uwad nangidámag kitu David nga madama gubatan datu Filisteo datu iKeila, ay se da takáwan datu trígo da kitu pagaggián da. ² Ay kane madámag tu David tun, ay nawe na sinaludsud ke APU nu mawe na gubatan datu Filisteo. “Ò, mawe ka,” nán ne APU nga nesungbát. Mawe mu isalákan daya tolay ka Keila.” ³ May nán datu tolay kitu David, “Kídi Juda ngala, ay magansing kami yin, ay tu nád agkà nu mawe tada ka Keila nga makigubát kadatu suldádu nga Filisteo!” ⁴ Ay díkod nawe manin nagsaludsud tu David ke APU. Ay nán manin ne APU kaggína, “Mawe ka Keila, ta ipaábà ku kikaw daya Filisteo. ⁵ Ay díkod nawe kurug tu David se datu tolay na ka Keila, se da nakigubát kadatu Filisteo. Adu datu pinatay da nga Filisteo, ay se da inarisamsam datu ngámin na animál da. Ay díkod nesalákan da datu iKeila.

⁶ Ay kitu nagtálaw tu Abiatar nga pútut tu Ahimelec nga nawe ka giyán tu David ka Keila, ay nangitúgut ka efod nga ibbabádu da pappádi. ⁷ Ay kane madámag tu Saul nga atán tu David ka Keila, ay nán na, “Napiya agpà ta nidde ne Dios sin kiyà, ta nawe ki íli nga nadarupírip, se atán gitap se pasuwál na! Nepúkù na ya baggi na kampela ngin.” ⁸ Ay se yala inurnung tu Saul datu suldádu na, se da mawe ka Keila nga manglimut kitu David se datu kabbulun na. ⁹ May ammu tu David nga nadakè tu palánu natu Saul kaggína. Ay tútu nán na kitu Abiatar nga pádi, “Ilbet mu tu efod.” ¹⁰ Ay se yala nagkarárag tu David: “O APU nga Dios na Israel, nadámag ku nga palánu ne Saul ya umbet kanedi Keila, ta dadàlan na ya íli gapu kiyà. ¹¹ Ipatiliw dà nád daya tolay kídi Keila ke Saul? Ay umbet

nád kurug nge Saul kídi na?” nán tu David. O, APU nga Dios na Israel, kagiyam mán agpà kiyà.” Ay nán ne APU, “Kurug nga umbet kídi na.”¹² Ay nán manin tu David, “Ipatiliw dakami nád se daya kabbulun ku daya iKeila ke Saul?” “Ò, ipatiliw dakayu kurug,” nán ne APU.¹³ Ay díkod nagtálaw tu David ka Keila, kabulun na datu moli annam gatut nga tolay na, se da nawe nagdàdàdà. Ay kane mammuwán tu Saul nga nagtálaw tu David ka Keila ngin, ay akkan na ngin netúluy tu palánu na.¹⁴ Ay de David se datu pasúrut na, ay nawe da nagsir-sirù kadatu ban-bantay kitu ir-ir-er ka Zif. Ay inalgaw pe tu Saul nga magsap-sápul kaggída, may akkan nepalúbus ne Dios nga masma na tu David.

¹⁵ Ay kitu namissán na algaw, nga kakowad tu David ka Hores, kitu ir-ir-er ka Zif, ay nagansing ta nadámag na nga mameyag tu Saul ka Zif nga magsap-sápul kaggína.¹⁶ Ay tu Jonatan, ay nagrubbuwát nga nawe ka giyán David, ta kagiyánan na nga kaligdaan na ngala tu angngurug na ke Dios.¹⁷ Ay nán tu Jonatan kaggína, “Akkan ka mansing, ta akkan naka masma ne ama! Ikaw ya magbalin na ári kídi Israel, ay iyà ya mekàduwa kikaw. Ammu pe ne ama idi.”¹⁸ Ay nagturátu da ki àráng ne APU. Ay se yala nga nagulli yin tu Jonatan ka balay da, ay nagbansi tu David ka Hores.

¹⁹ Ay datu tolay ka Zif, ay nagkakápan da ka giyán tu Saul ka Gibeá. Ay nán da kaggína, “Atán ne David magsir-sirù ka giyán mi ápu ári. Atán ka Hores kitu ban-bantay ka Hakila nga panillod ka Jeshimon.²⁰ Ay túya umbet ka ngala ki oray inna nga oras nga piyán mu. Iáwat mi kikaw nge David.”²¹ Ay díkod nán tu Saul, “E APU din nala ya magkallà kadakayu gapu ki kinamáru nu kiyà.²² Ara lugud, munna kayu wala ngin, ta siguraduwan nu, nu kawà na kurug ya pagsir-siruán ne David se nu inna ya nakasingan kaggína. Ta nadámag ku nga nasírib pà nang.²³ Túya kappiyánan nu nga ammuwán daya giy-giyán na pagsir-siruán na, ay se nu wala kagiyan kammin kiyà. Ay se yà a kumíwid kadakayu. Ay nu atán pikam kitúni, ay sapúlan ku oray ka wàna ka Juda.”²⁴ Ay díkod naginunna da ke Saul nga nawe ka Zif.

Ay de David se datu tolay na, ay atán da kam kitu ir-ir-er ka Maon ka Araba nga panillod ka Jeshimon.²⁵ Ay nawe de Saul se datu tolay na nga sapúlan tu David. Ngamay kane mammuwán tu David tun, ay nawe kitu giyán tu abay ya batu kitu ir-ir-er ka Maon. May kane madámag pe tu Saul tun, ay nawe na inunud kitu ir-ir-er ka Maon.²⁶ Nawe de Saul kitu

ígid natu bantay, ay de David se datu tolay na, ay atán da kitu tapíngit da, nga mabur-burung nga umadayyu ke Saul. Ay kane tagay masímát tu Saul da ngin, ²⁷ ay uwad inumbet nga magdámag kitu Saul nga masápul magulli da ngin, ta atán datu Filisteo nga mangraut kitu íli da. ²⁸ Ay díkod nakusap de Saul nga magappal kade David, ay se da nagulli nga mawe makigubát kadatu Filisteo. Ay díkod pinangagánan da tun na giyán ka “Batu wa Nagtuwayyán.” ²⁹ Nagtálaw de David kitúni, ay se da nawe ka En-gedi.

Akkan pinatay tu David tu Saul

24 Ay kane magulli de Saul nga gayát nakigubát kadatu Filisteo, ay uwad nangikagi kaggína nga atán de David kitu ir-ir-er ka En-gedi. ² Ay tútu namíli tu Saul ka tallu ríbu nga suldádu na, se da nawe sinápul tu David se datu tolay na nga atán magsirù kadatu kabat-batuwán nga giyán datu alsádu wa kalding. ³ Ay kane makadatang tu Saul kitu giyán kurál datu karneru nga atán kitu bíkat dálen, ay atán adallam nga liyáng kitúni. Linumnà kitúni nga mangasilyat. Ay kitu unag pà nang natu liyáng, ay atán de David se datu tolay na nga magsir-sirù. ⁴ Ay nán datu tolay kitu David nga nearatát kaggína, “Ittu idi na ngin tu nán ne APU kikaw nga, ‘Iáwat ku kikaw ya kalínga mu. Kuwaan mu kaggína ya piyám kuwaan.’ Ay se yala nga nagpal-palallán tu David nga nawe kitu giyán tu Saul, se na nippà tu síku natu gayádan natu adaddu nga kebál tu Saul. ⁵ May kane màwa na tun, ay nariribuán tu David, kitu kinuwa na kitu kebál tu Saul. ⁶ Ay se na nán kadatu tolay na: “Akkan din ipalúbus ne APU nga kuwaan ku ya nán nu, nga sagídan ku ya apu ku, ta aggína ya píli ne APU nga ári.” ⁷ Ay gapu kitun na kinagi ne David, ay nasipdán na datu pasúrut na nga dumarup kitu Saul. Ay se yala nagtálaw we Saul kitu liyáng, se la nga magdal-dalen nin. ⁸ Ay se yala lummawán pe tu David kitu liyáng nga pagsir-siruán na, ay se na nìraw kitu Saul ya, “Apu ári!” Ay kane maglingay tu Saul, ay nagukkab tu David kitu lusà ka angrispítar na kaggína. ⁹ Ay se yala nán tu David, “Apu ári, taanna, tura mu kur-kurugan ya nán da tolay nga piyán taka patayan? ¹⁰ Mammuwán mu mismu nga kídi nga algaw, ay neáwat naka ne APU kiyà kitu kakowad mu ki unag na liyáng. Piyán daya tolay ku nga patayan taka, ngamay naddi yà. Nán ku kaggída nga, ‘Akkan ku mabalin sagídan ya apu ku, ta aggína ya píli

ne APU nga ári.’ ¹¹ Alo! Sinnan mu kod idi ápu! Parte na gayádan naya kebál mu nga nippà ku. Annung taka kuma patayan kitun, ngamay akkan ku kinuwa. Tu idi ya mangipakammu nga áwan ku nadakè a lammat onu lumában kikaw. Awan ku básul kikaw, may tura nà a ap-aplan na tali patayan. ¹² E APU din nala ya mangguwes kadàta. Ay e APU din nala ya makammu kikaw. May nu iyà, ay akkan ku tutu wala màwa nga sagídan taka. ¹³ Nán natu makag-kagi nga, ‘Daya nadakè a tolay yala ya mangwa ka nadakè.’ Túya akkan ku màwa ya manágid kikaw. ¹⁴ Inna ngà ala kuma ta, tura nà piyán patayan naya ári ka Israel? Arig ku wala ya natay ya átu, onu kútu átu wala! ¹⁵ E APU din nala ya mangguwes kadàta nga duwa; aggína makekagi nu inna kadàta ya nakabásul. Aggína ngala ya makammu kídí, ay se aggína pe ya mangilísi kiyà kikaw.”

¹⁶ Ay kane mabalin tu David nga makun-oni, ay nán tu Saul, “Ikaw kam kurug yán, David nga an-anà ku?” Ay se yala nagugolán tu Saul. ¹⁷ Ay se na nán, “Namáru ka tutu wala may iyà, ta oray nadakè daya kuk-kuwaan ku kikaw, ay napiya la nga napiya ya isubálit mu. ¹⁸ Nepassingan mu kídí nga algaw nu wà ummán na tutu wala ya kinamáru mu kiyà. Ta oray nu neáwat nà ne APU kikaw win, ay akkan nà a pinatay. ¹⁹ Atán kadi tolay ya pataláwan na pikam ya kalínga na nu nasmà na ngin? E APU din nala ya magsubálit kikaw ki kinamáru mu tutu wala kiyà kídí. ²⁰ Awan ku duwaduwa kídí yin nga ikaw ya magbalin na ári kídí Israel. Ay ammù pe nga pumiya idi nga íli ki angituráy mu. ²¹ Ay túya ikarim mán kiyà ki ngágan ne APU, nga akkan mu rapúnan daya gakagaka ku, senu akkan umawan ya ngágan na pamilya ku.” ²² Ay díkod nagkari tu David kitu Saul. Ay se yala nagulli tu Saul lin ka balay na, ay de David se datu tolay na, ay nawe da kammin kitu pagsir-siruán da.

Tu netattay tu Samuel

25 Akkan nabayág, ay natay tu Samuel. Nagguurnung datu ngámin na iIsrael nga nagmanakit kaggína. Netaman da kitu giyán balay na ka Rama.

Tu David se tu Abigail

Ay tu David, ay nanagut ta nawe kitu ir-ir-er ka Paran. ²Ay uwad isa nga laláki ka Maon nga nabànáng tutu wala. Atán ya lusà na ka Carmel. Ay tallu ríbu datu karneru na se maríbu datu kalding na.

Isa ngalgaw, atán magpúkis kadatu karneru na. ³Nabal ya ngágan nayán na tolay, nga gayát ka tangámalan Caleb. Ay tu atáwa na, nga Abigail tu ngágan na, ay nasírib se napiya. Ngamay tu Nabal, ay makà-kàrungat peyang, se nadakè tu ugáli na. ⁴Ay kitu kaatán tu David kitu ir-ir-er, ay nadámag na nga atán tu Nabal nga magpúkis kadatu karneru na. ⁵Ay díkod nangibon tu David ka sangapúlu kadatu tolay na nga mawe ka Carmel ka giyán tu Nabal. Ay “Ikumustaan dà kaggína. ⁶Nán nu nga, ‘Napiya din nala ya ur-uray mu, se daya akkobung mu, ay se napiya din ya kàwaán daya ngámin na kuw-kuwa mu! ⁷Nadámag ku nga papukísám daya karneru mu. Ay kitu ag-agyán daya pára pastu mu ka Carmel, ay áwan mi kinuwa nga nadakè kaggída, ay se áwan pe umawan kadatu kuw-kuwa da. ⁸Saludsúdan mu wala kadaya asassu mu, ay kagiyan da kikaw ya kurug. Ay túya pangaásim mán agpà, ta sangailiyam daya tolay ku, kiya say-am mu. Ibiláng nà mán ka an-anà mu, se ibiláng mu ka asassu mu daya tolay ku. Iddán dakami mán agpà ka oray nágan na nga atán kikaw.” ⁹Ay kane dumatang datu tolay tu David kitu giyán tu Nabal, ay nekagi da kaggína datu pekagi tu David kaggída, ay se da nagiddag.

¹⁰Ay nán tu Nabal: “Iinna nga David yán ta? Iinna pe yán na pútut Jesse? Adu win daya asassu wa nagbarráw kadaya apu da. ¹¹Kannán ku idde ya sinápay se danum se karni nga pára kadaya magpúkis kadaya karneru ku, kadaya tolay ya akkan ku kammala am-ammu nu ka wàna ya naggay-gayatán da!” ¹²Ay díkod nagulli yala datu nebon tu David, ay se da kinagi kaggína ngámin datu kinag-kagi tu Nabal. ¹³Ay kane magína David tun, ay nán na kadatu tolay na, “Alà nu daya ampiláng nu,” nán na. Ay netàlikád kurug datu tolay na datu ampiláng da. Ay netàlikád na pe yin tu ampiláng na. Moli appát gatut datu tolay ya kumíwid kaggína. Ay datu duwa gatut datu nabansi nga magtagásingan kadatu aruminta da.

¹⁴Ay atán isa kadatu asassu tu Nabal tu nangagi kitu Abigail nga atáwa tu Nabal: “Uwad da nga gayát ka ir-ir-er nga nepàrob ne David nga makikumusta kiya apu mi, ngamay ininsultu nada mán kammin. ¹⁵Ay namáru kadakami datun na tolay. Awan da kinuwa nga nadakè kadakami.

Ay áwan mi pe wayya nga newágà kitu kowad mi ka ir-ir-er nga kabulun mida. ¹⁶ Inalgaw, se ginnabi kitu agpas-pastu mi kadaya karneru nga kabulun mida, ay aggída tu bátug guwardiya mi. ¹⁷ Ay túya lam-lamtan mu nu nágan na ya napiya nga kuwaan, ta kurug gala nga nadakè ya màwa kiya apu mi se kadaya ngámin na akkobung na. Nadakè a tolay túya áwan maketurad mangamomán kaggína.”

¹⁸ Ay díkod naburung tu Abigail nga nangalà ka duwa gatut ta sinápay, se duwa nga agdanumán na lálát nga napnu ka bási, se nagpaparti ka limma nga karneru, se nagpálà ka limma salup nga inigúbán na trígo, magatut ta sipkal la pásas, se duwa gatut ngabgi ya pinakarsi nga gígus, ay se na netakay kadatu asnu. ¹⁹ Ay se na nán kadatu asassu na, “Ara, munna kayu, ta umun-unud dà ala.” May akkan na kinag-kagi idi ke Nabal nga atáwa na. ²⁰ Ay se yala nagtakay kitu asnu na. Ay kane magpadagut tin kitu bantay, ay nesabat na de David se datu tolay na. ²¹ Ay gapu kitu rungat tutu wala tu David, ay nán na: “Awan na ngala sur-surbi tu nagtagasíngan tada kadatu kuw-kuwa naya tolay kiyán nga atán kitu ir-ir-er, ta senu áwan mewágà. Ta nadakè mán kammin ya pagsubálit na kadátada. ²² Panísan nà din ne Dios, onu patayan nà, nu atán ibansi ku nga sibbiyág nga laláki nga akkobung na nu pagmakát kaláwa.

²³ Ay kane masingan tu Abigail tu David, ay dágus sala nga nagdisáag kitu asnu na, se la nga nagukkab kitu lusà, ²⁴ kitu giyán bingil tu David nga nán na, “Apu, iyà ala pabasúlan mu kiya ngámin. May pangaásim agpà ta ginán nà a asassu mu kiya kagiyan ku. ²⁵ Akkan mu kuma agkà atangyaan ne Nabal, ta áwan na kammala sur-surbi nga tolay! Metutup kammala kaggína ya sarut na ngágan na nga “ug-og.” Dispinsáran nà agpà ta akkan ku nasíngan datu tolay mu, ápu, nga nebon mu. ²⁶ Ay kídi, ápu, ay e APU ya nanglípán kikaw nga pumatay se bumálat kadaya kalíngam. Ay kídi, ay isipata ku kiya ngágan ne APU nga sibbiyág, nga mapánis din na ummán ke Nabal daya kalíngam se daya magasikkuwa ka nadakè kikaw. ²⁷ Ay túya awátam agpà, ápu dedi nga túgut ku pára kadakayu se daya tolay mu. ²⁸ Pakawanan nà agpà ala, ápu ki nagbasúlán ku kikaw. Ay ammù, ápu nga pagbalinan nakayu ne APU ka ári se daya gakagaka mu, ta makigub-gubát kayu pára ke APU. Ay se áwan mu pe wayya nga kinuw-kuwa nga nadakè ki báyat na agbiyág mu. ²⁹ Ay oray nu atán daya magappal nga magasippatay kikaw, ay áwan mu wayya kapà-pàyanán,

---

25:18 Ya pásas, ay pinakarsi nga búnga úbás.

ta e APU nga Dios mu ya magtag-tagasíngan kikaw! Ngamay ya biyág daya kalíngam, ay umawan nala nga ummán ki batu wa meisling nga mataàwan nala. ³⁰ Ay nu màwa ngámin nin daya napiya nga nekari ne APU mepanggap kikaw, ay se ka magári yin kídí Israel, ³¹ ay áwan ipnikit naya uray mu, ápu ta áwan mu wa pinatay ki áwan gapugapu na, se áwan mu binaltán. Ay akkan nà din kaligpanán nu kinuwa ne APU win kikaw dayán na napiya.”

³² Ay nán tu David kitu Abigail, “Maday-dáyaw we APU nga Dios na Israel, nga nangibon kikaw nga inumbet manabat kiyà kídí na nga algaw. ³³ Ay magiyáman nà ke Dios ki napiya nga aggur-uray mu! Kalakkán naka ki nangsipad mu kiyà a bumálat se pumatay. ³⁴ Akkan nepalúbus ne APU nga maságid takayu. Isipata ku ke APU nga Dios na Israel nga sibbiyág, nga nu akkan ka nagburung nga inumbet nga sumabat kiyà, ay matay kuma ngámin nin daya lalláki nga akkobung ne Nabal nu pagmakát.” ³⁵ Ay díkod ináwat tu David datu netúgut tu Abigail pára kaggína. Ay se na nán kaggína: “Napiya din ya uray mu win na magulli ka balay nu. Nagína ku tu kinagim. Kuwaan ku tu agngan mu.”

³⁶ Ay kane makadatang tu Abigail ka balay da, ay madama pe nga magsay-am tu Nabal, nga ummán ka say-am ári. Napiya tu ur-uray na ta ninglaw win. Ay tútu áwan kinag-kagi natu Abigail kaggína panda kane pagmakát. ³⁷ Ay kane pagmakát kane mùsáwan tu Nabal kitu inglaw na, ay ittu win tu nangikagi natu atáwa na kitu nàwa. May kane magina tu Nabal ngámin tu nàwa, ay nàtatán na naatáke ka púsú, ay tutu natan ka batu nga akkan nin makakínin. ³⁸ Ay kane malpás tu sangapúlu wa algaw, ay pinasamnga ne APU, ay tútu natay.

³⁹ Ay kane madámag tu David nga natay yin tu Nabal, ay nán na; “Maday-dáyaw we APU! Aggína ya nangibálat kiyà kadatu in-insultu tu Nabal kiyà. Nedayyu nà ki nadakè a màwa, ta akkan na nepalúbus nga iyà tu bumálat. Ittu yanin ya supápà naya kinadakè tu Nabal.”

Ay se yala nangibon kadatu tolay na ka giyán tu Abigail nga mangikagi kaggína nga piyán na nga atawán. ⁴⁰ Ay kane dumatang datu binon tu David ka Carmel, ay nán da kitu Abigail, “Nebon nakami ne David kídí nga manúgut kikaw ta piyán naka atawán.” ⁴¹ Ay tútu nagukkab tu Abigail kitu lusà se na nán, “Ò, asassu nà ala ya apu ku, nga pára usesu kadaya bobonan na.” ⁴² Ay se yala dágus sa nagtakay tu Abigail ki isa nga asnu,

ay se la nga kumíwid kadatu nebon tu David. Nekiwid na pe datu limma nga asassu na. Ay díkod inatawán kurug tu David.

⁴³ Inatawán pe tu David tu Ahinoam nga iJezreel. Ay díkod atáwa tu David da nga duwa. ⁴⁴ Ay tu Mical nga atáwa tu David kitun, ay nepaatáwa tu Saul kitu Palti nga pútut tu Lais nga iGallim.

Akkan manin pinatay tu David tu Saul

26 Ay uwad da lalláki nga iZif, nga nawe ka giyan tu Saul ka Gibeá, nga nangikagi nga atán de David nga magsir-sirù kitu ban-bantay ka Hakila kitu dammáng Jeshimon. ² Ay díkod nawe de Saul se datu tallu ríbu nga suldádu na kitu ir-ir-er ka Zif ta mawe da sapúlan tu David. ³ Ay nagkampu de Saul kitu bíkat dálen kitu bantay ka Hakila ka dammáng Jeshimon. Ay de David se datu tolay na, ay atán da kitu ir-ir-er. Ay kane mammuwán tu David nga atán de Saul nga magsap-sápul kaggína, ⁴ ay nangibon kadatu tolay na nga mawe magispiya kade Saul. Nammuwán da nga atán kurug de Saul kitúni. ⁵ Ay se yala nawe tu David nga nagsi-siim kitu kampu de Saul. Nasingan na nu wàna tu pagid-iddanán tu Saul se tu Abner nga apu datu suldádu na, nga pútut tu Ner. Ay atán matúdug tu Saul kitu kampu da, nga napalebután kadatu suldádu. ⁶ Ay tútu sinaludsud tu David kade Ahimelec nga Heteo se tu Abishai nga wagi tu Joab nga pútut tu Zeruya, nu inna kaggída tu maminya nga mamulun kaggína nga mawe kitu kampu ne Saul. Ay “Iyà apu,” nán tu Abishai. ⁷ Ay díkod kane gabi, ay nawe tu David se tu Abishai kitu kampu da; ay dinatang da tu Saul nga matúdug. Atán na netatalnà tu say-áng na kitu lusà kitu ùluwán na. Ay tu Abner se datu duddúma nga suldádu na, ay nagkakatúdug da kitu lebut na. ⁸ Ay nán tu Abishai kitu David, “Nidde kurug ne Dios kikaw win ya kalíngam kídi nga gabi,” nán na nga nearatát kitu David. “Palubúsán nà kod ta ipátu ku ki lusà kídi say-áng. Pamis-issanan ku wala isay-áng yán kaggína. Akkan ku masápul pamidduwaan.” ⁹ Ngamay nán tu David, “Akkan mu patayan! Makabásul ya oray inna nga tolay ya manágid ki píli ne APU nga ári. ¹⁰ Siguraduwan ku ki ngágan ne APU, nga aggína kampela ngin ya mamatay kaggína ki gubát, onu umbet ya algaw wa pannakatay na kampela ngin. ¹¹ Akkan kuma ipalúbus ne APU nga iyà ya mamatay kiya piníli na nga ári. Alà ta ngala ngin ya say-áng na, se ya agdanumán na, se ta ngala mawe.” ¹² Ay díkod inalà kurug tu David tu say-áng tu Saul

se tu agdanumán na nga atán kitu ùluwán na, ay se da ngala nagtálaw. Awan nala oray isa kadatu kabbulun tu Saul tu nakasingan, onu nakammu kitu kinuwa da, ay áwan nala tu nalukág kaggída ta pinatalà ne APU da.

¹³ Ay se yala nanùdu de David kitu bantay nga panidmáng tu kampu de Saul. Ad-adayyu da kam pe yin. ¹⁴ Ay se la nga nesáraw tu David kadatu suldádu se kitu Abner nga pútut tu Ner ya, “Abner! Magina nà?” Ay tútu summungbát tu Abner nga nán na, “Iinna ka nga mangluk-lukág ki ári ta?” ¹⁵ Ay tútu nán manin tu David, kitu Abner, “Di mà ikaw ya malaláki ki ngámin Israel? May taanna, tura mu akkan kinapiya tinagasinnán ya apu mu nga ári? Ay uwad linumnà kiya kampu nu kadaddanen nga mamatay kuma kiya apu mu nga ári. ¹⁶ Akkan mà napiya a nga bay-bay-ám ya ári! Kagiyan ku ki ngágan ne APU nga sibbiyág nga rabbang nu ngámin ya matay, ta akkan nu binantayán ya apu nu nga piníli ne APU nga ári! Ka wàna giyán na say-áng na ári nu win, se tu agdanumán na nga atán ki ùluwán na?”

¹⁷ Ay nalásin tu Saul tu alangáag tu David, ay tútu nán na, “Ikaw kam yán, David, nga an-anà ku?” “Ò iyà, ápu ári,” nán tu David. ¹⁸ “Taanna tura nà ap-aplan? Nágan naya kinuwa ku ta? Nágan naya nagbasúlán ku? ¹⁹ Ginám ya kagiyan ku kikaw, ápu ári. Nu e APU ya nangipalúbus ki angngalùsaw mu kiyà, ay annung na nga mippà yán ki dátun. May nu da tolay ya gapu na angngalùsaw mu kiyà, ay panísan kuma ne APU da. Ta pinàpur dà ki balay ku, ay neadayyu dà kadaya tolay ne APU. Tagge dà ala pilítan na magdáyaw kadaya sab-sabáli nga diy-diyos. ²⁰ Akkan mu din ipalúbus nga matay yà ki sabáli nga íli nga adayyu ki íli ne APU. Ta taanna, tura agkà inumbet ya ári na Israel nga magsápul kiyà nga árig isa ngala nga kútu átu? Taanna, tura nà anupan na ummán ka amma ki sir-sirát?”

²¹ Ay tútu nán tu Saul, “Nagbásul là kurug. Magulli ka agkà in ka balay, David an-anà ku. Akkan taka ngin an-anuwan, ta kinengán mu ya biyág ku kídì nga algaw. Nagbalin nà ka umang-ang-ang. Abay kurug ya básul ku.” ²² Ay nán tu David, “Ye idi tu say-áng mu, ápu ári. Mangibon ka ka isa kadaya suldádu mu nga mawe mangalà. ²³ Supapáan ne APU ya tolay ya namáru kaggína se napiya daya kuk-kuwaan na. Neáwat naka ne APU kiyà kídì nga algaw, ngamay akkan taka pinatay ta ikaw ya piníli ne APU nga ári. ²⁴ Kinengán ku ya biyág mu kídì nga algaw. Ay ummán nà din pe nga napatag ya biyág ku ke APU. Ilísi nà din pe kadaya nadakè a

mà-màwa.” ²⁵ Ay tútu nán tu Saul kitu David, “Paanggamman naka din ne APU, David nga an-anà ku! Adu daya napatag ga màwa mu, ay napiya ya pagbalínán da ngámin.” Ay se yala nagtálaw tu David. Ay nagulli pe yin tu Saul ka balay na.

Nagkámang tu David kadatu Filisteo

27 Ay nán tu David nga maglam-lammat, “Umbet tala ya algaw nga akapatay ne Saul kiyà. Napiya nu mawe yà lugud dala nga magsirù ka íli daya Filisteo. Ay díkod makusap pin ne Saul nga magappal kiyà kadaya giy-giyán na sákup na Israel. Díkod adayyu wà in kaggína.” ² Ay díkod inayabán tu David datu annam gatut ta tolay na, kabulun da datu pamilya da, ay se da nawe ka giyán tu Akis nga ári ka Gat, nga pútut tu Maoc. ³ Ay díkod nagyán tu David ka Gat nga sakúpan tu Ari Akis; kabulun na datu duwa nga atáwa na; tu Ahinoam nga iJezreel, se tu Abigail nga iCarmel nga búkud tu Nabal. Ay kabulun na pe datu tolay na, se datu pam-pamilya da. ⁴ Ay kane madámag tu Saul nga atán de David ka Gat, ay nakusap pe yin na magsápul kaggína.

⁵ Ay kitu namissán na algaw, ay nán tu David kitu Akis, “Apu ári, iddán nakami mán agpà ka isa kadaya íli mu, ta senu ittu ya pagyanán mi, ta akkan kami mekari ya mepagyán kikaw kídi íli nga giyán mu.” ⁶ Ay díkod nidde kurug tu Akis tu íli Ziklag kaggína. Ay ittu ya gapu na nga panda kadedi nga al-algaw, ay sákup pikam datu à-ári ka Juda ya Ziklag. ⁷ Ay makadagun se appát nga búlán nga nagyán tu David ka íli datu Filisteo.

⁸ Ay ki unag datun na al-algaw, ay ginubát de David datu iGeshur, Girzeo, se datu Amalekita. Ittu dayán datu napadán na mag-agyán kadatun na giy-giyán panda ka Shur, se panda ka Egipto. ⁹ Ay áwan tutu wala ya biniyág de David kadatu tolay ya mag-agyán kadatu il-ileli nga nawe da rinaut. Inarisamsam da ngámin na karneru da, báka, asnu, kámel se bádu datu tolay kadatu íli, ay se dala nagulli kitu giyán tu Ari Akis. ¹⁰ Ay nu saludsúdan tu Akis kitu David nu inna tu rinaut da kitun na algaw, ay nán tu David ngala nga, “Nawe mi rinaut datu Jerameelita ka Negeb ka Juda,” onu nán na nga, “Datu Keneo nga atán ka Negeb,” nán na. ¹¹ Ya gapu na nga áwan tutu wala biyágan tu David kadatu tolay kitu íli nga rinaut da, ay senu áwan da nga ilbet ka Gat. Ta get nán da nga, “Ummán kídi se idi ya kinuwa ne David,” get nu nán da. Ay ummán peyang kitun

tu mà-màwa kitu ag-agyán tu David kitu íli datu Filisteo. ¹²Ay tu Akis, ay nagpiyár kitu David, ta nán na ki uray na, “Kurug gala a nga lùsawan tutu wala daya kamungayán na nga iIsrael nge David, ay díkod kagdù ku win ka panda.”

Nawe ye Saul ki isa nga durarákit

28 Ay akkan nagbayág, ay inurnung datu Filisteo datu suldádu da, ta magsagána da nga makigubát kadatu iIsrael. Ay nán tu Ari Akis kitu David, “Namnamáan ku a nga kabulun mika se daya tolay mu nga mawe makigubát.” ²“Ò, ápu ári. Masingan mu kídì nu nágan naya màwa ku,” nán tu David. “Napiya lugud a nu ummán kiyán,” nán tu Ari Akis. “Manggayát kídì, ay ikaw peyang ngin ya magguwardiya kiyà,” nán tu Akis.

³Natay yin tu Samuel kitun na al-algaw. Ay nagmanakit datu ngámin na iIsrael. Netaman da ka Rama nga íli na kampela ngin. Ay tu Saul, ay pinatálaw na ngámin datu magan-anítu se durarákit ka Israel. ⁴Ay datu Filisteo, ay nagguurnung da, ay se da nawe nagkampu ka Shunem. Ay inurnung pe tu Saul datu iIsrael nga suldádu na, ay se da nawe nagkampu ka Gilboa. ⁵Ay kane masingan tu Saul datu suldádu datu Filisteo, ay nagansing tutu wala. ⁶Ay tútu nagsaludsud ke APU nu nágan na tu kuwaan na. Ngamay akkan sinung-sungbátan ne APU. Awan na pe nga nepatagenap kaggína, se maddi pe kitu Urim, ay se áwan na pe nepàrob nga profeta. ⁷Ay díkod nán natu Saul kadatu upisiyál na, “Mawe kayu magsápul ka babay nga durarákit nga annung ku pagsaludsúdán.” Ay nán datu asassu na, “Atán ya durarákit ka Endor,” nán da.

⁸Ay díkod nagpiduman tu Saul nga sabáli nga tolay. Nagbádu ka ur-úray, ay se la nawe kitu babay kane gabi; kabulun na datu duwa nga tolay na. Ay nán tu Saul kitu babay, “Atán am-ammu ku nga natay yin na piyán ku amomanán. Karrowán mu mán ya kaduduwa na.” ⁹May nán natu babay, “Piyán nà a matay, gane? Akkan mu agkà ammu ta, nga pinatálaw ne Ari Saul datu ngámin na maganítu se durarákit? Tura nà piyán irà-ráas ta?” ¹⁰Ngamay nán tu Saul, “Ikari ki ngágan ne APU nga sibbiyág, nga akkan ka mapánis gapu kiya pàwà kikaw.” ¹¹Ay díkod, nagimmuon tu babay, se na nán, “Inna ya makin-kaduduwa ki piyám karrowán ku ta?” “Kaduduwa tu Samuel,” nán tu Saul.

¹² Ay kane magparáng tu Samuel kitu babay, ay nakagdád se nakasáraw. “E Saul ka gáyám a! Tura nà sinábag?” nán na kitu Saul. ¹³ “Akkan ka magansing” nán tu Ari Saul kitu babay. “Nágan naya masingan mu ta?” “Masingan ku ya isa nga diyos nga lumawán na manggayát ki lusà,” nán natu babay. ¹⁴ Ay nán tu Saul, “Ummán naya singan na?” “Isa nga lalakay ya nakakebal ka adaddu,” nán natu babay. Ay tútu nammuwán natu Saul nga e Samuel tun. Ay tútu nagukkab kitu lusà ka angrispitár na kitu Samuel. ¹⁵ Ay nán tu Samuel kitu Saul, “Taanna, tura nà a rik-rikudan? Tura nà pinalbet?” Ay nán tu Saul, “Abay tutu wala ya problemà. Atán da Filisteo nga manggubát kadakami. Ay pinaglikudán nà pe yin ne Dios. Akkan nà in sung-sungbátan; oray kadaya profeta, onu kiya tagenap. Ay túya pinàrawán taka ta piyán ku nga kagiyan mu kiyà nu nágan naya masápul la kuwaan ku,” nán tu Saul. ¹⁶ Ay díkod nán tu Samuel, “Taanna, tura ka kinumraw pikam mala kiyà nu pinaglikudán naka gáyám min ne APU, se nagbalin nin ka kalínga mu? ¹⁷ Ittu yanin tu nán ne APU kiyà kitun. Nippà naka ngin na ári na Israel, ay e David nga kamungayán mu ya pinagbalin na ngin ka ári. ¹⁸ Kinuwa ne APU yán, áta akkan mu kinurug tu piyán na nga pàwa kikaw, nga ipassingan mu ya rungat na tutu wala kadatu Amalekita. Ay túya gapu na nga kinuwa ne APU yán kikaw kídi. ¹⁹ Ay túya ipaábà nakayu ne APU nga Israel kadaya Filisteo. Magbubúlun tada ngin se daya pútut mu nga laláki nu kaláwa.”

²⁰ Ay gapu kitu kinagi tu Samuel, ay nìtol lala tu Saul kitu lusà nga naúnát. Nagansing tutu wala kitu kinagi tu Samuel. Nakapsut tutu wala, ta áwan na tutu wala nga kinnán na tangalgaw se tangagabi. ²¹ Ay kane masingan natu babay nga nagansing tutu wala tu Saul, ay nán na, “Apu ári, kinuwa ku wala ya nepàwám kiyà. Nepusta ku wala ya biyág ku ki inangwà ki kinagi mu. ²² Ay kídi, ay iyà pe ya gínán mu, ápu ári. Iddán taka ka kanan mu, ay mangán ka agpà, ta senu nabílag ka nga mawe.” ²³ May, “Maddi yà mangán,” nán tu Saul. Ay tútu pinílit datu duwa nga asassu na nga mangán, ay tútu nagsíkád tu Saul se yala nagtugaw kitu káma. ²⁴ Ay tu babay, ay pinarti na tu pinalùmag na nga urbun báka, se yala nangwa ka sinápay nga áwan pamalbád. ²⁵ Ay se na ngala nga neduy-ág kitu Saul, se datu duwa nga asassu na. Nangán da. Ay kane mabalín da, ay nagtálaw da kitun kam nga gabi.

Maddi datu Filisteo nga ibulun tu David nga mawe makigubát

29 Ay naurnung datu suldádu datu Filisteo ka Afek. Ay datu iIsrael ay nagkampu da kitu adanni kitu gabbuwà ka Jezreel. ²Ay kane magmartsa datu ap-apu datu Filisteo nga kabulun datu suldádu da nga nabag-bagtu ka agmamagatut se agmamaríbu, ay nasingan da tu David ka likud se datu tolay na nga sumar-sarunu kitu Ari Akis. ³Ay tútu nán datu ap-apu datu Filisteo kitu Akis, “Nágan na kuk-kuwaan daya Hebreo kadayán kídi na?” Ay nán tu Akis kaggída, “E David yán na nagtálaw ka giyán ne Ari Saul nga ári ka Israel. Nasurù isa dagun ku win na kabulun yán, may áwan ku pikam ammu nga kinuwa na nadakè panda kadedi nga al-algaw.” ⁴May nalùsaw datu ap-apu datu Filisteo kitu Akis. Ay tútu nán da kaggína, “Pagulliyam yán na tolay kiya íli nga niddem kaggína. Akkan tada mabalin ibulun yán na mawe makigubát. Ta get tala nu dàtada ngin ya gubatan na nu atán tada ngin ki paggugubatán, ta senu mippà ya angalùsaw naya apu na kaggína. ⁵Di mà aggína kam nga David yán, tu ikan-kansiyon se isalasála datu babbay ya iIsrael kitun:

‘Riníbu ya pinatayán ne Saul,

may agsasangapúlu ríbu ya pinatayán ne David!’ nán da.”

⁶Ay díkod inayabán tu Akis tu David, se na nán kaggína, “Isipatà ke APU nga sibbiyág, nga namáru se mapiyár ka, ay túya piyán taka nga ibulun na mawe makigubát. Ta nanggayát kitu nelalbet mu panda kídi, ay áwan ku wala nga nasingan na nadakè a kinuwa mu. Ngamay maddi kikaw daya ap-apu. ⁷Ay túya magulli ka ngala ngin na áwan ríri, ta senu akkan daka lùsawan daya ap-apu. ⁸Ay tútu nán tu David kitu Akis, “Nágan na agpà ya kinuwa ku ta? Atán kadi nasingan mu kinuwa ku nga nadakè nanggayát kitu nelalbet ku ka panda kídi? Taanna, tura dà maddi ikíwid nga makigubát kadaya kalínga mu, ápu ári?” ⁹May nán tu Akis, “Ammù a nga namáru ka tutu wala, nga ummán ki isa nga anghel ne Dios. May akkan daka piyán ibulun daya ap-apu wa Filisteo kiya paggugubatán. ¹⁰Ay túya gumabi kayu se daya tolay mu nga magtálaw nu pagmakát. Basta nagwada, ay mawe kayun.” ¹¹Ay díkod gummabi tu David se datu tolay na nga nagulli kitu íli datu Filisteo. Ay datu Filisteo, ay nawe da ka Jezreel.

Ginubát tu David datu Amalekita

30 Ay kane mekàlu ngalgaw, ay dumatang de David se datu tolay na ka Ziklag nga íli da. Kitu ligge da, ay nawe rinaut datu Amalekita tu íli Negeb, se tu íli da, se da sinìdug. ²Tiniliw da datu babbay se datu ngámin tolay, annánà se datu nanákam min. Awan da pinatay ngamay netálaw da ngámin da. ³Ay kane dumatang de David se datu tolay na, ay nasingan da nga nasìdug gin tu íli da, se áwan pe datu attáwa da se datu annánà da. ⁴Ay tútu sumángit tutu wala tu David se datu tolay na panda kane akkan da makasangit tin. ⁵Tiniliw da pe datu duwa nga attáwa tu David; tu Ahinoam nga iJezreel, se tu Abigail nga búkud tu Nabal nga iCarmel. ⁶Ay tútu nagringsgur tutu wala tu David, ta piyán datu tolay nga tùtoán ta nadakè tu uray da gapu kadatu annánà da nga natiliw. May e APU nga Dios na tu namabílag kaggína.

⁷Ay nán tu David kitu Abiatar nga pádi, “Ibet mu kídi na tu efod!” Ay tútu nippan tu Abiatar tu efod kitu David. ⁸Ay se yala nagsaludsud tu David ke APU nga nán na, “Mawe ku aplan datu nangraut kídi? Masimát kuda nád? Ay summungbát te APU nga nán na, “Aplan muda, ay sìmatan muda, se isalákan mu datu tiniliw da.” ⁹Ay díkod nagrubbuwát de David se datu annam gatut ta tolay nga kabbulun na. Ay kane dumatang da kitu awweg Besor, ay nagbansi datu ¹⁰duwa gatut ta kabbulun da, ta napandanán da ki unaw da. Akkan da málà in tu magbáláng kitu awweg. Ngamay nagtul-túluy tu David nga nagappal kadatu Amalekita, kabbulun na datu appát gatut ta tolay na.

¹¹Ay kitu dad-dalenán, ay uwad nasingan datu tolay tu David nga laláki nga iEgipto nga nepipidda. Nippan da ka giyán tu David. Ay se da niddán ka kanan na se inuman na. ¹²Ay niddán da pikam ka pinakarsi nga gígus se duwa sipkal nga pásas. Ay kane makkán na datun ay bumílag, ta áwan na pikam kinna-kinnán se ininum ki unag na tallu walgaw se tallu wa gabi. ¹³Ay se yala sinaludsúdán tu David, “Inna ya apu mu, se kawà na ya naggay-gayatán mu?” Ay nán natu bag-bagu, “iEgipto wà nga asassu na isa nga Amalekita. Nebansi nà tu apu ku kídi ka kagabi isa ta nagtakit tà. ¹⁴Magulli kami yin na gayát nangraut kadatu iKereteo ka Negeb nga sákup na Juda, se kitu íli datu gakagaka tu Caleb, ay se mi nawe sinìdug tu íli Ziklag,” nán na. ¹⁵Ay tútu nán tu David kaggína, “Annung nakami bulunan na mawe ki giyán daya Amalekita?” Ay nán

tu bag-bagu, “Bulunan takayu a nga mawe ka giyán da, basta isipata mu ki ngágan ne Dios, nga akkan dà patayan, se akkan dà ipatulli kitu apu ku,” nán na. ¹⁶ Ay díkod nawe na netùgud kade David tu giyán datu Amalekita. Atán da nga nasip-siparà kitu tanáp pa giyán da. Magkakán se maggiinum, se magsasála da nga maggan-gánas gapu kadatu adu wa inarisamsam da kadatu Filisteo se ka Juda. ¹⁷ Ay díkod kintatán de David da nga nawe rinaut; ginayatán da tu nagpatay kaggída kitu gì-gìbat tin panda kitu gabi natu sumarunu wa algaw. Awan nala nakatálaw kadatu Amalekita, malaksid kadatu appát gatut ta babbágu nga nagtálaw wa nagtakay kadatu kámel da. ¹⁸ Ay inalà kammin de David datu kuw-kuwa da nga inarisamsam datu Amalekita, meráman datu duwa nga attáwa na. ¹⁹ Awan kam newágà kaggída; lálákay, annánà, babbay se lalláki, se oray inna kadatu inarisamsam datu Amalekita. Neulli tu David da ngámin. ²⁰ Inalà na ngámin pe datu karneru da, se datu báka da. Pinaábug nada nga pinaginunna kadatu an-animál da. Ay nán datu tolay na, “Arisamsam ne David ngámin dedi na!”

²¹ Ay kane dumatang da kitu awweg Besor, ay summabat kade David se datu tolay na, datu duwa gatut ta tolay ya nagbansi kitúni, gapu ta napandanán da kitu unaw da. Ay kinumusta tu David da. ²² Ngamay nán datu nadakè se áwan sur-surbi nga tolay ya nebulun kitu David nga, “Akkan tada iddán dayán kadaya inarisamsam tada, ta akkan da mà kumíwid kadàtada. Tittu wala daya attáwa da se annánà da daya alà da, se dala nga mawe yin.” ²³ May nán tu David, “Akkan ummán kiyán kabbulun! Akkan nu itarin ya nidde ne APU kadàtada. E APU ya nangigdù kadàtada se aggína pe ya sinummeng kadàtada nga namalsu kadatu nangraut kadàtada. ²⁴ Awan ya mayát kiya nán nu. Masápul la sangapáda ya kípát na isa isa kadàtada ngámin. Daya nagbansi se daya nawe nakigubát, ay sangapáda da ngámin ka kípát.” ²⁵ Ay nanggayát kitun panda kadedi nga al-algaw, ay ittu peyang yanin ya bátug lintag ga sur-surútan da ka Israel.

²⁶ Ay kane makadatang da ka Ziklag, ay pinaw-ítán tu David datu ù-opun na nga pangmanàman ka Juda: “Ittu ide ya rigálu kadakayu nga gayát ki inarisamsam mi kadaya kalínga ne APU,” nán na. ²⁷ Datun na nepaw-it na ay pára kadatu tolay ka Betel, Ramot ka Negeb, Jattir, ²⁸ Aroer, Sifnot, Estemoa, ²⁹ se Racal. Nekípát na pe datu tolay ka Jerameel, se

datu Kineo, ³⁰se datu tolay kitu íli Horma, Bor-ashan, Atac, ³¹se Hebron, se ngámin datu il-ileli nga nap-apanán de David se datu tolay na kitun.

Tu netattay tu Saul

(1 Chr. 10:1-12)

31 Ay nawe ginubát datu Filisteo datu ísrael. Ay nagtatálaw datu ísrael, may adu datu napatay datu Filisteo kaggída ka bantay Gilboa. ²Nasímát da tu Saul se datu annánà na nga lalláki. Pinatay da tu Jonatan, tu Abinadab, se tu Malkishua. ³Ay napanat tu gubát kitu giyán tu Ari Saul, ay nagnát kadatu bútag datu Filisteo, ay nasamnga tu bigád na. ⁴Ay tútu nán na kitu pára agtu na kadatu iggugubát na, “Suwean nà in kiya ampiláng mu, ta nu akkan ay daya áwan diyos nga Filisteo ya mamagkung kiyà, ay pagang-angradán dà. May maddi tu pára agtu kadatu iggugubát na, ta magansing tutu wala. Ay tútu inásut tu Saul tu ampiláng na se na pinaglábán. ⁵Ay kane masingan tu pára agtu na kadatu iggugubát na nga natay yin tu Saul, ay pinaglábán na pe yin tu ampiláng na, ay díkod netangatay pe yin kitu Saul. ⁶Kitun na algaw, ay natay tu Saul, se datu tallu wa annánà na se tu pára agtu kadatu iggugubát na, se datu ngámin na suldádu na. ⁷Nasingan datu duddúma nga ísrael nga atán kitu tanáp ka Jezreel, se datu atán ka panidmáng ka wángag Jordan, nga magtatálaw datu kabbulun da; ay se natay pe yin tu Saul se datu tallu wa pútut na. Ay tútu nagtatálaw da pe yin kitu íli da. Díkod inumbet datu Filisteo nga nagián kadatu íli da.

⁸Ay kane kaláwa, kane nawe datu Filisteo nga aláan datu kuw-kuwa datu natay, ay nasmà da tu baggi tu Saul se datu tallu wa pútut na nga lalláki kitu bantay Gilboa. ⁹Pinútul da tu úlu tu Saul, se da inalà datu iggugubát na. Ay se da newaragáwag tu napiya dámag ki ngámin giyán datu Filisteo, se kitu templo natu diy-diyos da. ¹⁰Ay se da nippáy kitu templo wa giyán natu diy-diyos da nga Ashtoret, datu iggugubát tu Saul, se da nelansa tu baggi na kitu darupírip pa abut natu íli Bet-shan. ¹¹May kane madámag datu tolay ka Jabes-gilead tu kinuwa datu Filisteo kitu Saul, ¹²ay nagsagána datu karung-rungtán kaggída, se da nawe kitu gabi nga inalà datu baggi tu Saul se datu tallu wa pútut na kitu darupírip pa abut tu íli Bet-shan. Ay se da nippan da ka Jabes, ay se dada sinidug

kitúni. ¹³Ay se da inalà datu tuláng da, se da nawe netaman kitu linung natu káyu wa tamarisko kitúni Jabes. Pittu ngalgaw da nga nanggabi.